

**RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena instytucjonalna)**

do Uchwały Nr 943/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

**na Wydziale Ekonomicznym
Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie
dokonanej w dniach 10 – 12 czerwca 2016 r.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl - ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek ekspert PKA
2. dr hab. Wiesław Ciechomski - członek PKA -
3. dr hab. Bogusław Plawgo - członek PKA -
4. dr ing. Maria Gabrysova - ekspert PKA
5. mgr Hanna Chrobak-Marszał - ekspert PKA
6. mgr Marcin Wojtkowiak - ekspert PKA
7. Żaneta Komoś - ekspert PKA

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy (z własnej inicjatywy) przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Spełnienie wymogów przeprowadzenia ww. oceny określonych w art. 48a ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) nastąpiło w wyniku dokonania oceny jakości kształcenia na kierunkach: „zarządzanie” (Uchwała Nr 517/2010 Prezydium PKA z dnia 10 czerwca 2010 r.), oraz „ekonomia” (Uchwała Nr 299/2011 Prezydium PKA z dnia 5 maja 2011 r.).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny instytucjonalnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi oraz pozostałymi pracownikami, a także studentami Wydziału Zarządzania oraz przedstawicielami pracodawców.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY INSTYTUCJONALNEJ

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium

	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1. Zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni		X			
2. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	X				
3. Efektywność polityki kadrowej realizowanej w jednostce		X			
4. Zapewnienie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej zgodnie ze strategią rozwoju jednostki		X			
5. Współdziałanie z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi	X				
6. Funkcjonowanie systemu wsparcia studentów i doktorantów		X			
7. Jakość kształcenia na studiach doktoranckich					
8. Jakość kształcenia na studiach podyplomowych		X			

1. Zgodność działania jednostki z misją i strategią rozwoju uczelni
1.1 Jednostka rozpoznaje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym i wykorzystuje tę wiedzę do określenia w strategii rozwoju celów i wyznaczenia priorytetów.   1.2 Jednostka określiła i realizuje politykę jakości kształcenia, zgodną z misją i strategią rozwoju uczelni, sprzyjającą doskonaleniu procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów, poziomach, profilach i formach realizowanego kształcenia. *   1.3 Jednostka monitoruje realizację strategii, mając na względzie efektywne wykorzystanie potencjału naukowego, dydaktycznego i materialnego w celu pomnażania osiągnięć w zakresie określonych celów strategicznych.   1.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w dziedzinach nauki związanych z kierunkami studiów o profilu ogólnoakademickim oraz/lub w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, w których prowadzone są studia doktoranckie, a także uwzględnia wyniki tych badań w procesie kształcenia na wszystkich realizowanych poziomach studiów. *
1. Ocena – w pełni   2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.
1.1.   Strategia Wydziału Ekonomicznego opracowana na lata 2016-2020 wyznacza cele strategiczne wyraźnie powiązane z rolą Wydziału i pozycją na rynku edukacyjnym Szczecina i regionu. Jednostka określiła swoją rolę w relacji do otoczenia społecznego i gospodarczego wskazując na konieczność systematycznej konsultacji z pracodawcami oferty dydaktycznej, a w szczególności efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych w celu podniesienia konkurencyjności. Wydział Ekonomiczny rozpoznaje swoją pozycję na rynku edukacyjnym szkolnictwa wyższego w Szczecinie i w analizie SWOT wskazuje na silną konkurencję w zakresie kształcenia ze strony uczelni publicznych i niepublicznych. W strategii Wydziału Ekonomicznego, wyznaczając silne strony wskazano: pozycję dydaktyczną w regionie i rozwijającą się współpracę z otoczeniem biznesowym oraz wewnętrzny system zapewniania jakości

kształcenia. Fundamentem działań Wydziału określonych w strategii wynikających z określenia roli Wydziału w środowisku akademickim i otoczenia społeczno-gospodarczego jest nierozzerwalność kształcenia i badań naukowych. Wyznaczone zostały trzy obszary działań strategicznych tj. badania naukowe, dydaktyka i organizacja. Mając na względzie diagnozę wyznaczono następujące cele strategiczne:

Zapewnienie studentom wszystkich kierunków i form kształcenia oferty edukacyjnej i programów kształcenia, które umożliwiają zdobycie wiedzy, kompetencji i umiejętności poszukiwanych na rynku pracy; Rozwój i doskonalenie kadry naukowo-dydaktycznej; Wzmocnienie pozycji naukowej Wydziału Ekonomicznego ZUT poprzez uzyskanie pełnych praw akademickich; Rozwój współpracy z otoczeniem gospodarczym w tym także włączenie praktyków w proces doskonalenia jakości kształcenia; Utrzymanie stabilnej sytuacji finansowej.

Jak widać wszystkie cele podporządkowane są wzmocnieniu roli i pozycji Wydziału na rynku edukacyjnym Szczecina oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym. I tak np. wyznaczenie celu jakim jest Wzmocnienie pozycji naukowej Wydziału Ekonomicznego ZUT poprzez uzyskanie pełnych praw akademickich jest wyraźnie powiązany z pozycją Wydziału wśród wydziałów uczelni szczecińskich realizujących badania naukowe w dziedzinie nauk ekonomicznych, która jest zidentyfikowana jako obszar wymagający bardzo dynamicznych działań rozwojowych. Jako zadania szczegółowe tego celu Strategia przyjmuje: wzmocnienie pozycji naukowej Wydziału poprzez tworzenie warunków do prowadzenia badań, wspieranie rozwoju naukowego pracowników, rozwijanie infrastruktury naukowej i wdrożenie specjalnego programu w celu uzyskania praw habilitacyjnych w dyscyplinie ekonomia. Te zadania potwierdzają, iż cele strategiczne budowane są w oparciu o zidentyfikowaną pozycję dydaktyczną i naukową Wydziału. Bowiem brak uprawnień postrzegany jest przez Wydział jako ograniczenie możliwości rozwoju. Z kolei w zadaniach Celu 1: Zapewnienie studentom wszystkich kierunków i form kształcenia oferty edukacyjnej i programów kształcenia, które umożliwiają zdobycie wiedzy, kompetencji i umiejętności poszukiwanych na rynku pracy zakłada się np. Podnoszenie jakości bazy dydaktycznej ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury informatycznej i multimedialnej, dostępu do specjalistycznego oprogramowania i baz danych, Kolejne zadanie to Doskonalenie wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia, doskonalenie programów zgodnych z KRK. Spotkanie z kadrami pokazało, iż kadra i władze Wydziału identyfikują pozycję wydziału na tle uczelni wyższych Szczecina i chcą umacniać tę pozycję poszukując odpowiednich specjalności kształcenia oraz podejmując działania doskonalące system.

Kolejny cel w obszarze organizacji to Rozwój współpracy z otoczeniem gospodarczym, w tym także włączenie praktyków w proces doskonalenia jakości kształcenia uszczegóławiany jest na poziomie zadań, które zakładają powiązanie tej współpracy z procesem dydaktycznym, procesem dyplomowania, aktywnym włączeniem przedstawicieli praktyki w tym Kapituły Biznesu do doskonalenia programów kształcenia, co potwierdziło spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców. Opiniowane były programy kształcenia z zakresu rachunkowości oraz kierunku turystyka i rekreacja. Zadania te podkreślają dążenia Wydziału do kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy. Natomiast w strategii nie opracowano mierników pozwalających na monitorowanie realizacji strategii rozwoju a w szczególności poszczególnych celów i zadań. Nie określono harmonogramu realizacji strategii, zespołów odpowiedzialnych za jej realizację, sposobów realizacji zadań strategicznych, co może ograniczać skuteczność zarządzania Wydziałem. Należy stwierdzić, iż Strategia Wydziału wpisuje się w cele strategiczne Uczelni, a w szczególności w takie jak: *Uniwersytet wysokiej jakości*, któremu odpowiadają wszystkie sformułowane na poziomie Wydziału cele, *Racjonalne zarządzania zasobami ludzkimi*, któremu jest podporządkowany cel Rozwój i doskonalenie kadry naukowo-dydaktycznej oraz wzmocnienie pozycji naukowej Wydziału poprzez uzyskanie pełnych praw akademickich, *Nowoczesne zarządzanie finansami*, któremu odpowiada cel Utrzymanie stabilnej sytuacji finansowej.

Warto podkreślić, że podejmowane przez Wydział działania, jak też przyjęte plany są w głównym stopniu zorientowane na otoczenie subregionalne i regionalne, co sprawia, że zarówno realne działania, ale także podejmowane diagnozy są trafne i skuteczne. Zgodnie z deklaracjami sformułowanymi w oficjalnych dokumentach, Misją Wydziału jest umożliwianie studentom i pracownikom wszechstronnego rozwoju poprzez nowoczesne kierunki studiów, współpracę z biznesem oraz współpracę międzynarodową. W nawiązaniu do tak sformułowanej misji wskazano adekwatne kierunki działań, w tym m.in. współpracę z biznesem w oparciu o cykliczne spotkania i dyskusje o potrzebach Wydziału i przedsiębiorców, a także nawiązywanie kontaktów służących rozwojowi zawodowemu studentów oraz budowaniu więzi pomiędzy pracownikami Wydziału, a praktyką gospodarczą. Interesariusze zewnętrzni nie brali bezpośredniego, a tym bardziej formalnego udziału w opiniowaniu strategii jednostki, co nie stanowi jednak jakiegokolwiek uchybienia, ponieważ współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego jest intensywna, różnorodna i stale rozwija się, co

pozwala na bieżące reagowanie na potrzeby i oczekiwania interesariuszy zewnętrznych.

1.2.

Misja Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego wskazuje, iż powinnością Uniwersytetu jest, z uwagi na tradycje, rozwijanie interdyscyplinarnych i multidyscyplinarnych kierunków badań i kształcenia na „najwyższym światowym poziomie umożliwiającym łączne rozwiązywanie problemów technicznych, przyrodniczych i ekonomicznych działając na poziomie globalnym i lokalnym, w szczególności sposób dba o jakość kształcenia a tym samym o wysoki poziom absolwentów zdolnych podjąć obowiązki dalszego rozwoju nauki i gospodarki”. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie świadomy swojej pionierskiej tradycji jest w szczególności otwarty na potrzeby gospodarki Pomorza Zachodniego. Polityka jakości wprowadzona uchwałą Senatu ZUT w Szczecinie nr 47 z dnia 28.03.2013 roku uwzględnia powinności wynikające z misji i strategię rozwoju uczelni a w szczególności jej zasadniczy cel strategiczny określony jako: *Uniwersytet wysokiej jakości*. Przede wszystkim polityka jakości podkreśla, iż badania naukowe ściśle wiążą się z programami kształcenia. Na Wydziale Ekonomicznym to zadanie polityki jakości jest realizowane, gdyż badania naukowe prowadzone są w tematyce zgodnej z kierunkami kształcenia i dyscyplinami naukowymi, w których określono efekty kształcenia: ekonomia, nauki o zarządzaniu Polityka jakości kształcenia zakłada budowanie programów kształcenia umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Realizowane programy studiów na Wydziale Ekonomicznym prowadzonych kierunków I i II stopnia a także na Studiach Podyplomowych takie założenia spełniają. Określone kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia są weryfikowalne, zgodne z zasadami KRK, co systematycznie weryfikują procedury i działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Kolejny cel polityki jakości to zapewnianie wykwalifikowanej kadry dydaktycznej niezbędnej do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Wydział wyznaczając kadrę do prowadzenia zajęć stara się zapewnić zgodność kompetencji naukowych i dydaktycznych z celami przedmiotu, co również weryfikowane jest poprzez funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Przeprowadzona wizytacja, w tym spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego pozwala stwierdzić, iż Wydział konsultuje z przedstawicielami pracodawców oferowane specjalności w perspektywie potrzeb rynku pracy. Cel związany z rozwojem innowacyjnych badań naukowych jest na Wydziale realizowany poprzez indywidualne badania naukowe prowadzące do uzyskiwania stopni naukowych. Polityka jakości jest wspierana przez wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Przeprowadzona wizytacja w szczególności spotkanie z kadrą i studentami oraz osobami odpowiedzialnymi za system pozwala też uznać, że Wydział pracuje nad systematycznym doskonaleniem systemu, angażowaniem całej społeczności akademickiej do współpracy w celu budowy kultury jakości kształcenia.

1.3.

Jednostka opracowała dokument strategiczny: „Strategia Wydziału Ekonomicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie na lata 2013-2020”. Zawiera ona misję: „Jako Wydział chcemy dawać naszym studentom i pracownikom możliwość wszechstronnego rozwoju poprzez nowoczesne kierunki studiów, współpracę z biznesem oraz współpracę międzynarodową”. Misja ta znajduje swój wyraz w określeniu kluczowych kierunków rozwoju: 1) dbanie o wszechstronny rozwój studentów (doskonalenie bazy dydaktycznej, poszerzanie oferty przedmiotów w językach obcych, umożliwianie organizowania wydarzeń kulturalnych i sportowych, odbywanie części studiów na polskich uczelniach partnerskich, a także na uczelniach europejskich; 2) poprawa warunków studiowania, jak i warunków spędzania wolnego czasu; 3) dbanie o rozwój pracowników naukowo-dydaktycznych (systematyczna poprawa warunków pracy, wspieranie rozwoju naukowego, udziału w projektach międzynarodowych); 4) dostosowanie kadry technicznej i administracyjnej do zmieniających się potrzeb; 5) współpraca z biznesem; 6) intensyfikacja współpracy międzynarodowej. Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie strategii, a następnie jej ewaluację, jest kolegium dziekańskie. Należy zauważyć, iż w strategii nie wskazano konkretnych działań, ani podmiotów czy osób odpowiedzialnych za ich realizację. Słabością strategii jest także brak jej usytuowania w kontekście cech wewnętrznych jednostki i warunków otoczenia. Brak także bardziej precyzyjnego określenia mechanizmów jej monitorowania i ewaluacji.

Jeden z kluczowych kierunków rozwoju zdefiniowanych w strategii znalazł swoje odzwierciedlenie w oddzielnym dokumencie strategicznym, tj. „Strategii internacjonalizacji na lata 2012-2020” przyjętej także 02.07.2013 r. Zdefiniowano w niej cele współpracy międzynarodowej wydziału: 1) wymiana doświadczeń dydaktycznych kadry w zakresie ekonomii i zarządzania; 2) rozwój badawczej współpracy międzynarodowej;

3) wdrażanie dobrych praktyk w zakresie zarządzania Wydziałem wypracowanych w uczelniach partnerskich; 4) budowanie wiedzy i kompetencji studentów Wydziału w oparciu o kontakty międzynarodowe z przyjeżdżającymi wykładowcami i studentami; 5) przygotowanie możliwości wyjazdowych na studia i praktyki dla studentów Wydziału; 6) zwiększenie wymiany studentów i wykładowców z uczelni partnerskich Europy Zachodniej i Wschodniej. Uczelnia faktycznie współpracuje obecnie z 55 uczelniami w ramach programu Erasmus. Regularne są przyjazdy zagranicznych profesorów i studentów. Można więc ocenić, iż strategia internacjonalizacji jest faktycznie intensywnie wdrażana.

W Raporcie samooceny stwierdza się, iż Wydział „aktywnie realizuje przyjęte plany strategiczne podejmując działania zmierzające do rozwoju i optymalnego wykorzystania posiadanego potencjału naukowego, dydaktycznego i materialnego” a ponadto, iż „Doświadczenia z realizacji strategii, służą jeszcze lepszemu dostosowaniu oferty dydaktycznej, naukowej do potrzeb rynku.” Nie podano jednak informacji o konkretnych działaniach z zakresu monitorowania i strategii.

W trakcie wizytacji ZO odbyło się spotkanie z Dziekanem i Prodziekanem Wydziału na temat wdrażania i monitorowania strategii jednostki. Władze poinformowały, iż w ciągu ostatnich 3 lat do zarządzania Wydziałem wykorzystywano dodatkowe dokumenty strategiczne jakimi były „Programy restrukturyzacyjne”. Konieczność wykorzystania tych dokumentów wynikała z trudnej sytuacji finansowej Wydziału, która była konsekwencją przyjętego na całej Uczelni ZUT algorytmu podziału środków finansowych na poszczególne wydziały. Stosowany algorytm nie zapewniał pełnego finansowania bieżących kosztów funkcjonowania. Akceptacja deficytowego budżetu Wydziału przez Władze Rektorskie była warunkowana przygotowaniem i akceptacją rocznych programów restrukturyzacyjnych. Można stwierdzić, iż istnienie Wydziału było zależne od programów restrukturyzacji. Warunkiem zatwierdzenia budżetu było zatwierdzenie Programu restrukturyzacji. Opracowano dwa „Programy restrukturyzacji”. Programy te były kluczowym narzędziem zarządzania monitorowanym na bieżąco przez władze dziekańskie, ale także akceptowanym przez władze rektorskie. Programy restrukturyzacji uwzględniały strategiczne kierunki rozwoju Wydziału, w szczególności takie jak jakość kształcenia oraz utrzymanie potencjału kadrowego. Obecnie sytuacja finansowa wydziału ustabilizowała się i po raz pierwszy nie jest konieczne opracowanie Programu restrukturyzacyjnego. W związku z powyższym opracowano projekt nowej strategii Wydziału na lata 2016-2020. Projekt dokumentu został już upubliczniony na stronie internetowej Wydziału.

W kontekście monitoringu strategii można zauważyć, iż Dziekan co roku przedstawia Radzie Wydziału coroczne „Sprawozdanie Dziekana z Działalności Wydziału”, Rada przyjmowała to sprawozdanie.

1.4

W Raporcie samooceny jednostka deklaruje, iż prowadzi badania naukowe w obszarach i dziedzinach nauki związanych z prowadzonymi kierunkami kształcenia, to jest w zakresie nauk ekonomicznych w tym w takich dyscyplinach jak ekonomia, nauki o zarządzaniu a także dotyczące ekonomicznych aspektów turystyki. Uczelnia przyznaje, iż słabą stroną jest niesatysfakcjonujący poziom skuteczności w pozyskiwaniu grantów z NCBR i NCN. W 2009 roku Wydział posiadał kategorię B i w wyniku ostatniej oceny parametrycznej również uzyskał kategorię B (decyzja nr 979/KAT/2013 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 października 2013 roku). Wydział od 17 grudnia 2001 roku posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia (decyzja nr BCK-II-U-1398/2000/2001 Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, dawniej Centralna Komisja do Spraw Tytułów Naukowych i Stopni Naukowych).

W trakcie wizytacji ZO przeanalizowano badania naukowe pracowników Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie w latach 2014-2015 w dziedzinach nauki związanych z kierunkami studiów. W odniesieniu do dyscypliny ekonomia wykazano 28 tematów badawczych, w każdym przypadku prezentując publikacje związane z danym tematem. Przykładowo można wymienić takie tematy badawcze jak: „Polska gospodarka na tle UE i świata – jej teraźniejszość i przyszłość (aspekt mikro-, mezo-i makroekonomiczny)”; „Oddziaływanie kryzysu gospodarczego i wyzwań współczesności na polską gospodarkę”; „Problemy rachunkowości finansowej w jednostkach gospodarczych”; „Wykorzystanie metod optymalizacji liniowej i nieliniowej oraz metod nieparametrycznych do analizy procesów produkcyjnych gospodarstw rolnych regionu”; „Zastosowanie metod wielowymiarowej analizy porównawczej w badaniach zjawisk ekonomicznych”; „Ochrona i kształtowanie środowiska rolniczego w świetle programów rolnośrodowiskowych realizowanych w latach 2007-2013 w Polsce północno-zachodniej”.

W dyscyplinie ekonomia, ale w odniesieniu do kierunku *turystyka i rekreacja* wymieniono 11 tematów badawczych, przy czym część z nich pokrywa się z tematami wymienionymi wcześniej dla dyscypliny

ekonomia. Przykładowo można wskazać na takie tematy specyficzne dla kierunku turystyka i rekreacja jak: „Polskie przedsiębiorstwa uzdrowiskowe w warunkach konkurencji transgranicznej na rynku zdrowia Unii Europejskiej – polsko-słowackie oraz polsko-niemieckie studium porównawcze”, „Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki Polski. Atrakcyjność turystyczna gmin Pomorza Zachodniego”, „Rola lecznictwa sanatoryjno-uzdrowiskowego w przywracaniu osób niepełnosprawnych do aktywności zawodowej”, „Przedsiębiorczość wybranych regionów kraju. SPA i Wellness – atrakcyjny produkt turystyczny na rzecz zwiększenia atrakcyjności uzdrowiskowej”.

W zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu wskazano na prowadzenie 16 tematów badawczych. W tym przykładowo: „Technologie informacyjne i komunikacyjne jako czynnik budowania przewagi konkurencyjnej firm sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw”; „Badania nad oddziaływaniem służb doradczych na procesy kształtowania obszarów wiejskich”; „Zagospodarowanie przestrzenne i rynek nieruchomości”; „Zarządzanie informacją i komunikacją Public Relations w administracji samorządowej”; czy „Kierunki rozwoju rynku nieruchomości”.

W trakcie wizytacji ZO przeprowadzono rozmowę z Dziekanem i Prodziekanem Wydziału na temat prowadzonych badań i wykorzystania wyników tych badań w procesie kształcenia. W trakcie rozmowy ustalono, iż wskazane tematy badawcze były wyznaczane przez poszczególne jednostki organizacyjne. Część z badań była realizowana w ramach projektów europejskich. Niektóre badania były konsekwencją zleceń zewnętrznych, na przykład ze strony firm czy samorządów. Obecnie nie udaje się pozyskać grantów naukowych z NCBiR. Dotacja na badania statutowe jest ograniczona, wynosi na Wydział jedynie 160 tys. i dzielona jest na pracowników naukowo-dydaktycznych proporcjonalnie do liczby uzyskanych przez nich punktów za działalność naukową. Dziekan Wydziału planuje obecnie przyjąć 4 „Ogólne tematy badawcze prowadzone na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie na lata 2017-2020”. Tematy te zostały właściwie powiązane z kierunkami studiów prowadzonych na Wydziale. Dla kierunku *ekonomia* proponuje się tematy: 1. „Uwarunkowania i możliwości wzrostu i rozwoju społeczno – gospodarczego Polski w kontekście zmian współczesnej gospodarki”; 2. „Modelowanie i prognozowanie zjawisk i procesów ekonomicznych współczesnej gospodarki”. Dla kierunku *turystyka i rekreacja* proponuje się temat „Społeczno-ekonomiczne aspekty turystyki w skali regionu i kraju”. Dla kierunku *zarządzanie* „Problemy zarządzania w zmieniających się warunkach gospodarowania.

Analizując tematykę prac badawczych, a w szczególności tytuły licznych publikacji powiązanych z tymi badaniami można w pełni potwierdzić, iż jednostka prowadzi badania naukowe w dziedzinach i dyscyplinach nauki takich jak ekonomia i nauki o zarządzaniu a więc wyraźnie związanych z kierunkami studiów o profilu ogólnoakademickim: *ekonomia, zarządzanie, turystyka i rekreacja*.

W Raporcie samooceny stwierdza się, iż wyniki badań są wykorzystywane w procesie dydaktycznym, realizowanym na oferowanych kierunkach studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych. Podkreśla się, iż Wydział Ekonomiczny jest organizatorem konferencji, sympozjów, debat o charakterze regionalnym, krajowym i międzynarodowym zaś pracownicy Wydziału zaangażowani są w działania popularyzujące wyniki badań naukowych wśród młodzieży zachodniopomorskiej. Realizują wykłady monograficzne, uczestniczą w Festiwalu Nauki czy Nocy Naukowców. Nie wskazano jednak konkretnych praktycznych form wykorzystania wyników prowadzonych badań w procesie kształcenia na wszystkich realizowanych poziomach studiów. Problem ten został poruszony w trakcie spotkania ZO z nauczycielami akademickimi. Uczestnicy spotkania jednoznacznie potwierdzili, iż wszystkie prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) mają charakter prac badawczych. Wykorzystują zarówno dostęp do baz danych jak i badania terenowe. Przedstawiciel katedry metod ilościowych zauważył, iż zapewnia się studentom dostęp do baz danych katedry. Uczestnicy zgodzili się, że podstawową formą przygotowania studentów do prowadzenia badań oraz ich włączania w prowadzenie badań jest realizacja prac licencjackich i magisterskich. Podniesiono jednak także inną ważną formę jaką są koła naukowe. Na Wydziale działa 7-kół naukowych (różnie można oceniać ich faktyczną aktywność). Przedmiotem ich działalności jest opracowywanie i wdrażanie badań naukowych. W kołach uczestniczy wprawdzie niewielka część wszystkich studentów, jednak z drugiej strony efektem prowadzonych w ramach kół badań są wystąpienia studentów na konferencjach.

Kwestia wykorzystania prowadzonych na Wydziale badań w procesie dydaktycznym była przedmiotem dyskusji z Dziekanem i Prodziekanem Wydziału w trakcie Wizytacji ZO. Władze Wydziału wskazały na dodatkowe formy wykorzystania badań w doskonaleniu procesu kształcenia. Przykładem jest wprowadzenie nowych przedmiotów będących wdrożeniem do procesu kształcenia prowadzonych badań naukowych. Przedmiot „Współpraca transgraniczna” został wprowadzony do siatki zajęć w konsekwencji prowadzonych badań w tym zakresie. Inny przedmiot to „Doradztwo”, stał się konsekwencją współpracy z

Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego (ODR) i realizacji z tym podmiotem badań. Także zajęcia dydaktyczne były prowadzone na terenie w ODR. Władze Wydziału wskazały na rolę konferencji organizowanych na Wydziale w procesie włączania studentów w proces badawczy. Wydział organizuje 4 konferencje i co ważne w tych konferencjach tych mają obowiązek uczestniczyć studenci. Jedna z tych konferencji ma charakter dydaktyczny łącząc wszystkich pracowników. Dyskutowane są podczas niej właściwe i nowoczesne formy prowadzenia zajęć. Warto rekomendować, aby podczas kolejnej takiej konferencji dydaktycznej przedyskutować kwestię form uwzględnia wyników badań w procesie kształcenia. W trakcie rozmowy z Władzami Wydziału ustalono, iż formą uwzględniania wyników badań w procesie kształcenia są także publikacje współautorskie pracowników i studentów. Ponadto czasami studenci są angażowani do prowadzenia badań ankietowych, w tym na rzecz samorządów.

Można podsumować, iż aktywność naukowa Wydziału przekłada się na jakość kształcenia na wszystkich kierunkach i stopniach kształcenia. Podstawową formą wykorzystania prac badawczych w procesie kształcenia jest wyznaczanie tematyki prac dyplomowych zgodnie z kierunkami prowadzonych badań.

3. Uzasadnienie

Jednostka formułując Strategię Rozwoju na lata 2016-2020 określiła swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym oraz w otoczeniu społeczno-gospodarczym poprzez analizę procesu kształcenia i badań naukowych oraz aspektów organizacyjnych. Wydział Ekonomiczny zbudował cele strategiczne w oparciu o diagnozę pozycji edukacyjnej i badawczej i wyznaczył priorytety rozwojowe.

Analiza tematyki badań naukowych potwierdza wysoką aktywność naukową Wydziału, a także jej koncentrację na obszarach związanych z prowadzonymi kierunkami studiów. Wydział nadal wypracowuje formy wykorzystania wyników prac badawczych w procesie kształcenia. Poza wyborem tematów prac dyplomowych warto wskazać aktywność kół naukowych, wprowadzanie nowych przedmiotów, angażowanie części studentów do udziału w badaniach ankietowych. Można potwierdzić, iż Jednostka monitoruje realizację strategii, mając na względzie efektywne wykorzystanie potencjału naukowego, dydaktycznego i materialnego w celu pomnażania osiągnięć w zakresie określonych celów strategicznych. Słabością obowiązującej Strategii jest brak wskazania konkretnych działań oraz podmiotów za ich realizację. Brak także bardziej precyzyjnego określenia mechanizmów jej monitorowania i ewaluacji. Faktycznie realizowano i monitorowano „Programy restrukturyzacji”. Wydział opracował także projekt nowej strategii.

4. Zalecenia

W celu efektywnego wykorzystania potencjału naukowego, dydaktycznego i materialnego dla pomnażania osiągnięć w zakresie określonych celów strategicznych należy rozważyć uzupełnienie Strategii Rozwoju Wydziału Ekonomicznego o:

- mierniki pozwalające na monitorowanie strategii, ocenę stopnia realizacji poszczególnych zadań
- sposoby realizacji zadań strategicznych
- zespoły, osoby odpowiedzialne za realizację zadań strategicznych
- harmonogram realizacji strategii

Należy zachęcić Wydział do formalnego przyjęcia nowej Strategii Wydziału oraz rozwinięcie systemu jej monitorowania zarówno na poziomie treści dokumentu jak i procedur wdrażania.

Warto rekomendować, aby podczas kolejnej konferencji dydaktycznej organizowanej przez Wydział przedyskutować kwestię form uwzględnia wyników badań naukowych w procesie kształcenia.

2. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

2.1. Jednostka posiada spójny system wewnętrznych regulacji, normujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz jego doskonalenie, zgodny ze strategią jednostki, polityką jakości oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, określających: *

2.1.1. zakres działania oraz cele wewnętrznego systemu zapewniania jakości,

2.1.2. przejrzystą strukturę organizacyjną oraz przydział odpowiedzialności i uprawnień, *

2.1.3. udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w zapewnianiu jakości kształcenia,

2.1.4. kluczowe procesy w obszarze kształcenia oraz procedury i narzędzia odnoszące się do monitorowania, oceny i doskonalenia jakości kształcenia, jak również systemu. *

2.2 Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie jakości zidentyfikowanych procesów, w szczególności w zakresie:

2.2.1 projektowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich, studiach trzeciego stopnia i studiach podyplomowych, *

2.2.2 udziału przedstawicieli rynku pracy, w tym pracodawców w określaniu i ocenie efektów kształcenia, *

2.2.3 rekrutacji kandydatów, oceny postępów studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz wykorzystania wyników monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, a także zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

2.2.4 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia oraz realizowanej polityki kadrowej, *

2.2.5 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów i doktorantów,

2.2.6 zarządzania informacją dotyczącą procesu kształcenia, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnianiu jakości kształcenia,

2.2.7 publicznego dostępu do realizowanej polityki jakości kształcenia, aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów.

2.3 Jednostka monitoruje funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, dokonuje systematycznej oceny jego skuteczności, a wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

1. Ocena – wyróżniająco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

2.1.

W Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie przepisy dotyczące procesu zapewnienia jakości kształcenia mają charakter scentralizowany określający cele i zadania dla jednostek organizacyjnych Uczelni. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje wszystkie stopnie i formy kształcenia (studia I, II stopnia, a także studia podyplomowe) oraz formy studiów (stacjonarne i niestacjonarne) prowadzone na wszystkich wydziałach Uczelni. Zakres, sposób prowadzenia i kompletność dokumentacji na obecnym etapie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest w pełni kompletna i potwierdza, iż system jest wdrożony i funkcjonuje we wszystkich zidentyfikowanych obszarach związanych z jakością kształcenia. Jak ustalono podczas wizytacji na posiedzeniach Rady Wydziału oraz Senatu była omawiana problematyka związana z wymienionymi poniżej obszarami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W Uczelni funkcjonuje przejrzysty Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia, umocowany zarówno w obowiązujących aktach prawnych jak i *Polityce jakości kształcenia ZUT* w Szczecinie. W jego ramach, na Wydziale Ekonomicznym, wdrożono szereg autorskich narzędzi doskonalenia jakości obejmujących zarówno planowanie kształcenia, monitorowanie właściwego przebiegu oraz wnioskowanie nt. zaleceń dotyczących dalszego doskonalenia. Funkcjonują również narzędzia umożliwiające wykrywanie zjawisk niepożądanych, a także eliminację.

Szczegółowe rozwiązania przyjęte w WSZJK oraz efekty jego działania stanowią podstawę podejmowanych przez Wydział działań projakościowych, w trakcie których położono nacisk na pragmatyczność analiz tj. usprawnione raz obszary stały się standardem, lecz nadal są monitorowane.

Kolejny etap rozwoju WSZJK wymaga zakończenia wdrożenia ogólnouczelnianego systemu elektronicznego *UczelniaXP* wraz z dodatkowymi funkcjonalnościami. W kończącym się wdrożeniu zaplanowano daleko idącą automatyzację monitoringu i unifikację danych, co pozwoli na połączenie wypracowanych metod z szybszą i prostszą analizą danych.

2.1.1.

Działania WSZJK ukierunkowane są na uwzględnienie potrzeb i oczekiwań studentów oraz przyszłych pracodawców na lokalnym rynku pracy. Głównym celem wdrażania WSZJK jest opracowanie odpowiednich mechanizmów umożliwiających monitorowanie, zarządzanie i doskonalenie systemu oraz opracowanie jednolitych dla Uczelni procedur zapewniania jakości kształcenia. Regulacje konstytuujące WSZJK kształcenia zostały zawarte w Uchwale nr 59 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie *wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia*. Cele WSZJK na szczeblu Uczelni i Wydziału zostały określone w Uchwale Nr 47 Senatu z 28 października 2013 r. w sprawie *wprowadzenia Polityki jakości*

kształcenia, zaś zakres działania systemu określa Zarządzenie Nr 30 Rektora z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie podstaw funkcjonowania WSZJK.

Cele polityki jakości to: konstruowanie programów kształcenia umożliwiających studentom osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia, zapewnienie wykwalifikowanej kadry dydaktycznej niezbędnej w osiąganiu założonych efektów kształcenia, doskonalenie i wzbogacenie oferty dydaktycznej zgodnej z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez rynek pracy, a także rozwój innowacyjnych badań naukowych oraz podejmowanie wyzwań związanych ze zmianami w gospodarce regionalnej, krajowej i światowej.

Obszary działania WSZJK to: 1) Monitorowanie realizacji osiągniętych efektów kształcenia, 2) Ocena i analiza procesu kształcenia, 3) Ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, 4) Ocena warunków socjalnych oferowanych studentom, 5) Ocena dostępności informacji na temat realizacji kształcenia, 6) Ocena mobilności studentów i nauczycieli akademickich, 7) Analiza m.in. opinii studentów oraz opinii pracodawców o absolwentach. Dla każdego z wymienionych obszaru zdefiniowano cel badania oraz wskazano organy odpowiedzialne za opracowanie, opiniowanie, zatwierdzanie i wdrożenie opracowanych procedur doskonalenia jakości.

1. Monitorowanie realizacji efektów kształcenia. Prace podejmowane w tym obszarze są ukierunkowane na opracowanie systemu weryfikacji efektów kształcenia obejmującego metody i narzędzia ich pomiaru, prowadzenie bieżącej i okresowej analizy i oceny programu kształcenia i przebiegu jego realizacji przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w celu doskonalenia procesów kształcenia na Wydziale.
2. Ocena i analiza procesu nauczania. Prace podejmowane w tym obszarze obejmują realizację procedur dotyczących planowania i weryfikacji harmonogramu roku akademickiego, semestrów, rozkładu zajęć, obciążeń dydaktycznych, bieżącej kontroli realizacji zajęć i zadań dydaktycznych, planowania i organizacji sesji egzaminacyjnej. Istotnymi elementami, branymi pod uwagę przy ocenie jakości kształcenia jest ocena pracy dydaktycznej nauczyciela akademickiego na podstawie wyników ankietyzacji studentów oraz oceny z hospitacji zajęć dydaktycznych, które stanowią informacje na temat kompetencji zawodowych nauczyciela akademickiego oraz sposobów, metod i narzędzi pracy nauczyciela ze studentami. Wyniki hospitacji są przekazywane zainteresowanym nauczycielom, natomiast wnioski przekazywane okresowo do Dziekana i kolegium dziekańskiego. Dostęp do wyników hospitacji posiada Pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia, który poddaje je ocenie i ujmuje w sprawozdaniu rocznym.
3. Ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych. Opinie studentów dotyczące jakości pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich Uczelni, jakości organizacji toku studiów, skuteczności procesu dydaktycznego w odniesieniu do założonych efektów kształcenia oraz oferty edukacyjnej Uczelni są zbierane za pomocą anonimowych i dobrowolnie wypełnianych ankiet. Proces ankietyzacji przebiega w sposób określony w Zarządzeniu nr 4 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 7 stycznia 2013 r. *Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji (ankieta studenta/doktoranta, ankieta Uczelni, ankieta pracodawcy, ankieta kandydata na studia*. Roczne sprawozdania z ankietyzacji studentów oceniających nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne są analizowane przez Dziekana, który na ich podstawie sporządza sprawozdanie wydziałowe. Wyniki ankietyzacji są też omawiane na spotkaniach WKdsJK oraz publikowane na stronie Wydziału.
4. Ocena warunków socjalnych oferowanych studentom. Celem działań w ramach tego obszaru jest prawidłowe funkcjonowanie systemu pomocy materialnej, naukowej i dydaktycznej oraz poprawa warunków socjalnych oferowanych studentom na Wydziale.
5. Ocena dostępności informacji na temat realizacji kształcenia. Celem działań w tym zakresie jest zapewnienie przejrzystości i odpowiedniej dostępności do informacji na temat programów kształcenia na kierunkach studiów realizowanych w Uczelni oraz wyników badań ankietowych na temat jakości kształcenia na Wydziale i w Uczelni.
6. Ocena mobilności studentów i nauczycieli akademickich. Działania w ramach tego obszaru obejmują opracowanie i wdrożenie procedur obsługi wyjazdów szkoleniowych i dydaktycznych studentów i pracowników Wydziału, realizację programów kształcenia w ramach programów zagranicznych i krajowych.
7. Analiza opinii studentów i absolwentów Uczelni o jakości kształcenia oraz opinii pracodawców o absolwentach. Istotnym elementem założeń realizowanych w ramach tego obszaru jest wdrożenie procedury ankietyzacji pracodawców i kariery zawodowej absolwenta oraz procedur badania rynku pracy w obszarze zgodnym z kierunkiem studiów absolwenta (na podstawie relacji z interesariuszami zewnętrznymi Wydziału).

Mechanizmy doskonalenia WSZJK są systematycznie i konsekwentnie wprowadzane na Wydziale.

Wnioski z prac podejmowanych w celu doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale są dostępne w postaci raportów składanych Dziekanowi przez Wydziałową komisję ds. jakości kształcenia.

Polityka jakości przyjęta na Wydziale Ekonomicznym, wyrażona w misji i strategii Uczelni obejmuje procesy monitorowania programów nauczania, oceny procesu nauczania i rozwój kadry. Strategia Wydziału określona w Strategii Uczelni uwzględnia jego specyfikę, rolę i miejsce w strukturze Uczelni.

2.1.2.

Struktura organizacyjna Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia została określona w Uchwale Senatu z 2009 roku w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, Zawarto w niej podział uprawnień i obowiązków w zakresie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest dwupoziomowa: na poziomie Uczelni funkcjonuje jako system centralny ze wspólnymi, jednakowymi dla wszystkich wydziałów regulacjami i zasadami, co zapewnia spójność regulacji w całej Uczelni, oraz na poziomie wydziałów (w tym ocenianego Wydziału) - procedury i działania są zindywidualizowane, co wynika z ich autonomii i specyfiki przebiegu procesów kształcenia, a także pozwala na zachowanie odrębności wydziałów i indywidualny charakter struktur oraz stosowanych rozwiązań w zakresie jakości kształcenia.

Za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia odpowiadają: Uczelniana komisja ds. jakości kształcenia (UKdsJK), która opracowuje ogólnouczelniane regulacje służące zapewnieniu jakości kształcenia i sprawuje nadzór nad prawidłowym przebiegiem wdrażania i stosowania tych procedur, oraz wydziałowe komisje, które ponoszą odpowiedzialność za wdrażanie procedur na poszczególnych wydziałach Uczelni. Na Wydziale Ekonomicznym jest to Wydziałowa komisja ds. jakości kształcenia (WKdsJK). Zakres obowiązków i uprawnień Uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia został określony w *Regulaminie uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia* (Zarządzenie nr 29 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 19.04.2010 r. oraz Zarządzenie nr 53 Rektora ZUT w Szczecinie z 25.06.2010). Uczelnianą komisję ds. jakości kształcenia powołuje Rektor. Jej członkami są: pełnomocnicy dziekanów ds. jakości kształcenia (przedstawiciele poszczególnych wydziałów Uczelni), pracownicy sekcji ds. standardów i jakości kształcenia Działu Kształcenia oraz przedstawiciele samorządu studentów i doktorantów. Funkcję doradcą w komisji pełnią reprezentanci pionów prorektorów ds. kształcenia, ds. nauki, ds. organizacji i rozwoju uczelni oraz przedstawiciele jednostek międzywydziałowych.

Głównym zadaniem Uczelnianej komisji ds. jakości kształcenia jest opracowywanie procedur zapewniania jakości kształcenia w Uczelni, inicjowanie badań z zakresu jakości kształcenia, analizowanie wyników badań ankietowych na temat warunków kształcenia w Uczelni oraz formułowanie wniosków i wytycznych dla wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. Pracownicy sekcji ds. standardów jakości kształcenia odpowiadają za nadzór nad zgodnym z przepisami opracowaniem, wdrożeniem i aktualizacją procedur zapewniania jakości kształcenia w Uczelni oraz prowadzą działania konsultacyjno-doradcze wśród pracowników Uczelni i przyjmują oraz analizują zgłaszane uwagi. Do obowiązków sekcji należy także nadzór merytoryczny nad zgodnością planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi przepisami, w tym wytycznymi Senatu ZUT, oraz zapewnienie zgodności z przepisami zasad rozliczania osiągnięć studenta uchwalanych przez rady wydziałów.

Na Wydziale Ekonomicznym główne elementy struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia stanowią: Wydziałowa komisja ds. jakości kształcenia, Rady programowe poszczególnych kierunków studiów, Wydziałowa komisja ds. dydaktycznych, Wydziałowa komisja ds. oceny jakości prac dyplomowych, Pełnomocnicy dziekana: ds. jakości kształcenia, ds. ankietyzacji, ds. praktyk, opiekunowie studenckich praktyk zawodowych, pełnomocnik dziekana ds. współpracy dydaktycznej z zagranicą, koordynator ECTS, nauczyciele stanowiący minima kadrowe poszczególnych kierunków studiów, Dziekan wraz z prodziekanami, oraz interesariusze zewnętrzni, w tym Kapituła Biznesu.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia zajmuje się w szczególności wdrażaniem na Wydziale Ekonomicznym zapisów procedur WSZJK oraz doskonaleniem tego systemu. Do głównych zadań WKdsJK należy współuczestniczenie w tworzeniu systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale oraz doskonalenie tego systemu, głównie przez wdrażanie na Wydziale procedur ogólnouczelnianych, procedur i regulaminów wydziałowych, bieżący monitoring procesów kształcenia we wszystkich wyodrębnionych obszarach doskonalenia jakości kształcenia, w tym monitorowanie losów absolwentów i prowadzenie analiz z zakresu rynku pracy, gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu jakości kształcenia, monitorowanie i analizowanie raportów dotyczących samooceny i warunków kształcenia na

Wydziale Ekonomicznym, przeprowadzanie analiz niezbędnych do oceny jakości kształcenia na Wydziale ekonomicznym, monitorowanie programów studiów i efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym.

W strukturze organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale są wyodrębnione 3 Rady programowe poszczególnych kierunków. Główne zadania Rad programowych to opracowywanie programów kształcenia, monitorowanie i kontrola zgodności programów kształcenia z KRK, a także doskonalenie programów kształcenia. Rady Programowe są też odpowiedzialne za sprawowanie kontroli nad przebiegiem procesów dyplomowania w zakresie zatwierdzania tematów prac dyplomowych studentów.

Pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia, jako Przewodniczący WKds.JK kieruje jej pracami i raz w roku przedstawia Radzie Wydziału *Roczne sprawozdanie z wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia*. Pełnomocnik dziekana ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych odpowiada za opracowanie w porozumieniu planu ankietyzacji i przeprowadzenie procesu ankietyzacji zajęć na Wydziale. Plan ankietyzacji akceptuje Dziekan. Zgodnie z przepisami ogólnouczelnianymi w organizacji przebiegu ankietyzacji mogą brać udział upoważnieni przez Rektora studenci. Na Wydziale Ekonomicznym upoważnienie takie w roku akademickim 2015/2016 zostało udzielone Przewodniczącej Sejmiku Samorządu Studentów Wydziału Ekonomicznego.

Wydziałowa Komisja ds. Dydaktycznych opiniuje projekty uchwał Rady Wydziału w sprawach dotyczących programów kształcenia, umowy dotyczące współpracy międzynarodowej w części obejmującej działalność dydaktyczną Wydziału.

Komisja ds. oceny jakości prac dyplomowych dokonuje okresowej (dokonywana raz w roku po zakończeniu cyklu dyplomowania) oceny jakości prac dyplomowych realizowanych na Wydziale. Ocena jest dokonywana zgodnie z wydziałową procedurą, z wykorzystaniem kwestionariuszy oceny. Członkowie Komisji formułują uwagi i zalecenia dotyczące doskonalenia procesów przygotowania prac dyplomowych.

Pełnomocnicy ds. studenckich praktyk zawodowych (opiekunowie praktyk), których zakres czynności i obowiązków obejmuje m. in. opracowywanie, publikowanie i rozpowszechnianie informacji o zasadach realizowania studenckich praktyk zawodowych przez studentów Wydziału, opracowywanie i aktualizacja programów praktyk zawodowych, nawiązywanie kontaktów z zakładami pracy przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe, w tym też w zakresie organizacji praktyk w ramach rządowego programu praktyk, współpracę z przedstawicielami zakładów pracy w sprawach związanych z realizacją praktyk zawodowych,

Koordinator ECTS w szczególności odpowiada za wprowadzanie oraz przestrzeganie zasad i procedur ECTS na wydziale, udziela informacji studentom/słuchaczom oraz pracownikom uczelni nt. systemu ECTS na wydziale, monitoruje rzeczywisty nakład pracy studenta/słuchacza niezbędnego do uzyskania efektów kształcenia przypisanych do przedmiotu.

Pełnomocnik dziekana ds. współpracy dydaktycznej z zagranicą jest odpowiedzialny za przygotowanie oferty dydaktycznej Wydziału dla zagranicznych studentów.

Dziekan Wydziału Ekonomicznego wraz z prodziekanami realizuje politykę jakości kształcenia na Wydziale sprawując ogólną kontrolę nad organizacją i działaniem systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale, w tym procesami monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia, losów absolwentów, kontakty z pracodawcami, podmiotami otoczenia społecznego, gospodarczego i kulturalnego Wydziału, koordynację działań i współpracy wszystkich interesariuszy procesów kształcenia.

Sejmik Parlamentu Studentów Wydziału Ekonomicznego aktywnie angażują się w procesy zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale poprzez swoich przedstawicieli. Studenci aktywnie uczestniczą w pracach: Rady Wydziału, a także wydziałowych komisji.

Zespoły nauczycieli tworzących minima kadrowe poszczególnych kierunków studiów współuczestniczą w badaniach z zakresu doskonalenia procesu kształcenia i monitorowaniu osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia. Prowadzą bieżącą weryfikację i dokumentację osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Kierownicy jednostek sprawują bieżącą kontrolę nad organizacją i realizacją zajęć dydaktycznych prowadzonych przez podległych im pracowników.

Interesariusze zewnętrzni, w tym Kapituła Biznesu jest gremium ściśle (jak również w sposób sformalizowany) współpracującym z Wydziałem. Kapituła przyznano kompetencje opiniujące i doradcze. Członkowie Kapituły Biznesu opiniują programy kształcenia, programy i plany studiów, w tym studiów podyplomowych, kursów i szkoleń, programów rozwojowych. Opinie interesariuszy zewnętrznych mają charakter sformalizowanych opinii pisemnych lub wypowiedzi prezentowanych jako głos w dyskusji wygłaszany podczas spotkań, konferencji, warsztatów. Członkowie Kapituły Biznesu angażują się również w działalność dydaktyczną, w tym w zakresie praktyk zawodowych. Formalnie członkowie Kapituły Biznesu są

również członkami Rad Programowych.

Przyjęta w Uczelni oraz na Wydziale Ekonomicznym struktura organizacyjna i decyzyjna w obszarze zapewnienia jakości kształcenia i wynikający z niej podział zadań są przejrzyste i spełniają swoją funkcję, co znalazło potwierdzenie w trakcie prowadzonych rozmów oraz analizy udostępnionej dokumentacji.

2.1.3.

Zgodnie ze strategią Wydziału i realizowaną polityką jakości kształcenia, wewnętrzne regulacje obowiązujące na Wydziale zapewniają udział nauczycieli oraz przedstawicieli otoczenia Wydziału i absolwentów - interesariuszy zewnętrznych, a także kandydatów na studia we wszystkich działaniach z zakresu tworzenia i doskonalenia programów kształcenia i studiów, jego opiniowania i oceny procesów kształcenia. Programy kształcenia i programy, w tym plany studiów, są przyjmowane kolegalnie przy bezpośrednim udziale, na każdym etapie: opracowywania, realizacji i oceny programu, wewnętrznych interesariuszy. Wśród nich kluczową rolę odgrywają studenci i kadra naukowo-dydaktyczna (w tym członkowie organów kolegalnych Uczelni i Wydziału) i pozostali pracownicy (administracji, techniczni, biblioteki, obsługi). Utrzymanie i podnoszenie jakości kształcenia studentów wymaga zaangażowania i zapewnienia wysokiego poziomu pracy wszystkich wymienionych grup interesariuszy. W związku z tym WKdsJK prowadzi badania opinii studentów i pracowników na ten temat, a ich wyniki są zamieszczane w *Sprawozdaniu rocznym WKdsJK*.

Wydział prowadzi aktywną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi. Współpraca z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (podmioty krajowe i zagraniczne) ma charakter w większości sformalizowany (podpisano szereg długoterminowych porozumień o współpracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej). Na Wydziale zasady współpracy z pracodawcami i ich przedstawicielami określa procedura WEkon/O-I/3 – *Wydziałowa procedura oceny efektów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych* oraz WEkon/O-VII/1 - *Wydziałowa procedura badania rynku i relacji z interesariuszami*.

Wydział podpisał kilkanaście porozumień z przedsiębiorcami, podmiotami sektora publicznego, w tym lokalnego samorządu, organizacjami pozarządowymi. Głównym celem tych porozumień jest prowadzenie wspólnych aktywności w obszarze działalności badawczej (projektowej), dydaktycznej, organizacyjnej, eksperckiej. Aktywna współpraca jest tym bardziej istotna, że interesariusze ci są potencjalnymi pracodawcami studentów i absolwentów Wydziału. Istotne znaczenie dla realizacji założeń polityki jakości, w tym kształtowania koncepcji kształcenia oraz monitorowania procesów kształcenia ma kilkunastoosobowa grupa interesariuszy zewnętrznych, których władze Wydziału zaprosiły do Kapituły Biznesu. Na uwagę zasługuje fakt, że wśród członków tej Kapituły znajdują się absolwenci Wydziału/Uczelni. Jest ona organem opiniującym i doradczym w kwestiach dotyczących funkcjonowania szeroko rozumianego rynku pracy i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców od absolwentów studiów z zakresu kierunków: ekonomii, zarządzania, turystyki i rekreacji. Przedmiotem dyskusji podczas spotkań są programy i plany studiów, w tym studiów podyplomowych, specjalności, programy poszczególnych przedmiotów, formy zajęć, programy kursów i szkoleń, inne programy rozwojowe i dydaktyczne. Członkowie Kapituły Biznesu opiniują programy i plany studiów oraz programy kształcenia a opinie te mają charakter sformalizowanych opinii pisemnych lub wypowiedzi prezentowanych jako głos w dyskusji wygłaszany podczas spotkań i konferencji organizowanych na Wydziale lub poza nim. Członkowie Kapituły Biznesu angażują się również w działalność dydaktyczną, w tym w zakresie praktyk zawodowych. Prowadzili lub prowadzą planowe zajęcia ze studentami, realizują okazjonalnie warsztaty i seminaria, wykłady monograficzne, interesariusze zewnętrzni współpracują też z kołami naukowymi, dyplomantami, uczestniczą w organizowanych na Wydziale konferencjach, seminariach, debatach, panelach dyskusyjnych, konkursach wiedzy itp. Formalnie członkowie Kapituły Biznesu są również członkami Rad programowych poszczególnych kierunków studiów.

Istotne źródło informacji na temat jakości kształcenia stanowią pracodawcy, u których studenci realizują praktyki. Wyrażane przez te podmioty opinie o ich kompetencjach oraz postawach podczas praktyk są przedmiotem analiz a wnioski są dyskutowane podczas procedowania zmian w programach studiów.

Władze Wydziału inicjują też inne (zarówno określone w procedurach i porozumieniach, jak i nie), wspólne z interesariuszami zewnętrznymi działania mające na celu dostosowanie oferty dydaktycznej Wydziału do potrzeb rynku pracy i doskonalenie realizowanych programów studiów, jak i innych działań dążących do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest uregulowany od wielu lat uchwałą nr 59 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, znowelizowaną we wrześniu 2012 roku. Wśród celów jakościowych zawartych w Polityce Jakości ZUT w

Szczecinie przyjętej Uchwałą Senatu nr 47 z dnia 28 października 2013 r. wskazano m.in. na doskonalenie i wzbogacanie oferty dydaktycznej zgodnej z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez rynek pracy oraz podejmowanie wyzwań związanych ze zmianami w gospodarce regionalnej, krajowej i światowej. Wdrożony system zapewniania jakości kształcenia, nawiązując do tych celów, obejmuje m.in. analizę opinii studentów i absolwentów ZUT o jakości kształcenia oraz opinie pracodawców o absolwentach.

Jednym z głównych celów WSZJK w ZUT jest zapewnienie studentom możliwości uzyskania wiedzy i kompetencji odpowiadających potrzebom rynku pracy. Wśród obszarów działania systemu wymieniono m.in. analizę opinii studentów, doktorantów, monitorowanie kariery zawodowej absolwentów Uczelni oraz opinii pracodawców o absolwentach. Mimo wyraźnie scentralizowanych wytycznych w zakresie funkcjonowania systemu jakości zagadnienia, działania związane z udziałem interesariuszy zewnętrznych pozostają w znaczącym stopniu w gestii władz Wydziałów.

Struktura i zasady regulujące funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia umożliwiają udział interesariuszy zewnętrznych w zapewnianiu jakości kształcenia, choć udział ten w przypadku Wydziału Ekonomicznego w przeważającej mierze ma charakter pośredni i niesformalizowany. Odbywa się on głównie poprzez działalność Kapituły Biznesu, wspólnie realizowane inicjatywy i projekty, pojedyncze (często nieudokumentowane) opinie na temat programów studiów, bezpośrednie kontakty oraz realizowane praktyki studenckie.

Istotną rolę w kontekście angażowania interesariuszy zewnętrznych w struktury systemu zapewnienia jakości kształcenia powinny pełnić rady programowe powołane dla poszczególnych kierunków, które są odpowiedzialne m.in. za opracowywanie i modyfikowanie programów kształcenia. W radach programowych, w których skład wchodzi nauczyciele akademicy, studenci i doktoranci, zgodnie z treścią procedury dotyczącej trybu uruchomienia i zniesienia kierunku studiów wskazany jest udział zewnętrznych ekspertów, pracodawców, przedstawicieli rynku pracy i organizacji branżowych. W komisjach programowych funkcjonujących w akredytowanej jednostce nie ma obecnie przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. W opisie procedury wskazane jest, aby wniosek o uruchomienie kierunku studiów był opiniowany także przez ekspertów zewnętrznych. Sugeruje się także uwzględnienie we wniosku opisu uzasadniającego potrzeby rynkowe dla uruchomienia nowego kierunku.

W 2013 roku akredytowana jednostka powołała Kapitułę Biznesu (organ opiniodawczo-doradczy), w której skład wchodzi 16 interesariuszy zewnętrznych reprezentujących różne branże (odpowiadające poszczególnym kierunkom studiów, jakie ma w swojej ofercie Wydział Ekonomiczny) i sektory. Zadania tego gremium obejmują m.in. konsultowanie oferty edukacyjnej Wydziału, tworzenie i opiniowanie programów studiów, świadczenie usług doradczych i szkoleniowych oraz wspólne projekty edukacyjne. Z przedstawionej w trakcie wizytacji dokumentacji wynika, że 2 spotkania Kapituły Biznesu odbyły się w obecnym roku akademickim (udokumentowane, w postaci krótkich informacji – wskazano w nich m.in. na to, że przedstawione zostały zakresy zmian w programach studiów), a jedno w 2013 roku. Warto natomiast zwrócić na szereg mniej sformalizowanych działań, spotkań i kontaktów, które również mają miejsce i nie zawsze są dokumentowane (odbywają się zarówno na Wydziale, jak i poza nim). Ponadto należy podkreślić, że akredytowana jednostka pozyskuje także pisemne opinie dotyczące programów studiów i efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, które mają użyteczny i autentyczny charakter. Podsumowując, udział interesariuszy zewnętrznych w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia jest zapewniony w głównej mierze poprzez ich obecność w Kapitułę Biznesu. Należy podkreślić, że akredytowana jednostka relacje z interesariuszami zewnętrznymi opiera w bardzo dużej mierze także na nieformalnych, ale skutecznych z punktu widzenia ich udziału w systemie zapewnienia jakości kontaktach. Należy też podkreślić, że obecne formy współpracy nie wymagają konieczności ścisłego i głębszego formalizowania udziału pracodawców w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. Opinie pracodawców obecnych na spotkaniu podczas wizytacji wskazują, że obecne rozwiązania są wystarczające i skuteczne.

Studenci mają swoich przedstawicieli w organach zajmujących się monitorowaniem, oceną oraz doskonaleniem jakości kształcenia. W Radzie Wydziału zasiada pięciu przedstawicieli, co stanowi wymagane 20% zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Dodatkowo studenci mają po czterech swoich przedstawicieli w Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. dydaktycznych. Ponadto w składzie Rady Programowej każdego kierunku prowadzonego na Wydziale znajduje się jeden student. W Senacie Uczelni obecnie znajduje się ośmiu studentów (w tym jeden z Wydziału Ekonomicznego) oraz jeden przedstawiciel doktorantów, co stanowi mniej niż wymagane 20 % składu Senatu i jest niezgodne z art. 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zdaniem członków Sejmiku Samorządu Studentów Wydziału Ekonomicznego sytuacja ta wynika z powodu zmian osobowych w

Wydziałowych Sejmikach, a także z konieczności przeprowadzenia wyborów bezpośrednich, które mają się odbyć w nowym roku akademickim.

Przedstawiciele Wydziałowego Sejmiku zgodnie stwierdzili, że ich opinie są brane pod uwagę w czasie prac wymienionych organów i mają oni rzeczywisty wpływ na podejmowane decyzje.

2.1.4.

Wydział Ekonomiczny posiada spójny i rozbudowany Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Konstytuują go akty wewnętrzne Uczelni, tj. uchwały Senatu oraz zarządzenia Rektora. Zgodnie z zarządzeniem Rektora z 2013 r. na Uczelni i Wydziale ustanowiono i wdrożono procedury monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia, które pogrupowano w podziale na 7 obszarów, tj.:

1. Procedury obszaru I. Monitorowanie realizacji standardów kształcenia
2. Procedury obszaru II. Ocena i analiza (realizacji) procesu nauczania
3. Procedury obszaru III. Ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych
4. Procedury obszaru IV. Ocena warunków socjalnych oferowanych studentom
5. Procedury obszaru V. Ocena dostępności informacji na temat realizacji kształcenia
6. Procedury obszaru VI. Ocena mobilności studentów i nauczycieli akademickich oraz
7. Procedury obszaru VII. Analiza opinii studentów i absolwentów uczelni o jakości kształcenia oraz opinii pracodawców o absolwentach

Procedury i regulaminy ogólnouczelniane zostały uzupełnione 41 wydziałowymi procedurami i 2 regulaminami. Za kluczowe działania WSZJK Wydział uznaje:

- 1) monitorowanie jakości procesów kształcenia prowadzone i jako badania realizacji poszczególnych procesów nauczania oraz badania jakości i warunków prowadzenia kształcenia,
- 2) monitorowanie i ocenę osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Te dwa zagadnienia badawcze, sformalizowane procedurami, wykorzystują podobne narzędzia badawcze, w szczególności ankietyzację. Za pomocą ankietyzacji ogólnouczelnianej oceniana jest praca dydaktyczna nauczycieli. Z wykorzystaniem rozwiązań wydziałowych np. w zakresie ankiety funkcjonalnej studenci mogą wypowiadać się nt. jakości obsługi na Wydziale. Osobnym narzędziem badawczym jest ankieta skierowana do pracowników, a służąca identyfikacji szczególnych trudności, jakie napotykają w realizacji celów kształcenia i zakładanych efektów kształcenia. Badanie jakości prac dyplomowych jest prowadzone z użyciem kwestionariusza oceny pracy. Badania dotyczące osiągnięcia/realizacji efektów kształcenia są prowadzone z użyciem różnego rodzaju narzędzi ewaluacyjnych, analiz ilościowych i jakościowych.

Monitorowanie jakości procesów kształcenia jest prowadzone na podstawie 35 badań szczegółowych: różnych procedur ankietowych, badań cząstkowych i wybiórczych, sprawozdań dziekana i kierowników jednostek, notatek z przeglądów funkcjonowania elementów i procesów kształcenia, innych źródeł, Wydziałowa komisja ds. jakości kształcenia sporządza *Roczne sprawozdanie z wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia* i formułuje wnioski z zakresu zapewnienia jakości kształcenia w przyjętym na Uczelni podziale na VII obszarów działań.

Jednym z najczęściej stosowanych metod badawczych w odniesieniu do tego procesu jest ankietyzacja. Pozwala na zidentyfikowanie opinii studentów na temat jakości zajęć dydaktycznych realizowanych na Wydziale, procesu dydaktycznego i ich opinii na temat kompetencji nauczycieli akademickich. Wyniki ankietyzacji opracowywane są dwa razy w roku przez Uczelnianą sekcję ds. jakości kształcenia i w formie indywidualnych raportów są przekazywane Dziekanowi Wydziału. Każdy nauczyciel indywidualnie zapoznaje się ze swoją oceną. Dziekan przedstawia kierownikom jednostek organizacyjnych Wydziału oceny uzyskane przez jego pracowników. Kierownicy Jednostek Wydziału sporządzają sprawozdanie z wyników ankietyzacji nauczycieli danej Jednostki i przedkładają je do dziekana. Dziekan natomiast analizuje wyniki ankietyzacji wszystkich nauczycieli realizujących zajęcia na Wydziale, sporządza sprawozdanie zbiorcze z wyników ankietyzacji i prezentuje je społeczności akademickiej, w tym przez publikację na stronie wydziałowej. Na stronie Wydziału i Uczelni są publikowane również sprawozdania z ankietyzacji dotyczące całej Uczelni. Sprawozdania są analizowane przez Wydziałową Komisję ds. jakości kształcenia, a wnioski z analiz, po przedstawieniu Radzie Wydziału, upubliczniane na stronie www Wydziału m.in. w *Rocznym sprawozdaniu z wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia*.

W celu oceny jakości procesu dydaktycznego, a szczególnie w zakresie oceny jakości pracy nauczycieli i warunków prowadzenia zajęć są przeprowadzane hospitacje zajęć dydaktycznych. Plan hospitacji opracowywany jest przez Dziekana i Kierowników jednostek i zatwierdzany przez Dziekana w porozumieniu z Kolegium dziekańskim oraz Pełnomocnikiem dziekana ds. jakości kształcenia. Kierownicy jednostek

organizacyjnych Wydziału prowadzą hospitage zajęć dydaktycznych podległych im pracowników, a szczególnie nauczycieli rozpoczynających pracę dydaktyczną.

Monitorowanie osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia jest realizowane z wykorzystaniem analiz ilościowych i jakościowych oraz badań ankietowych. Materiał badawczy stanowi w szczególności: dokumentacja osiągnięć studentów w przedmiotach/modułach (protokoły zaliczenia form zajęć i przedmiotów, zestawienia danych z systemu UczelniaXP dotyczących zaliczeń form zajęć i przedmiotów/modułów), dokumentacja studenckich praktyk zawodowych, dokumentacja procesu dyplomowania (protokoły egzaminów dyplomowych, zestawienia danych ilościowych i jakościowych pozyskanych z systemu UczelniaXP), wyniki badania ankietowego nauczycieli na temat realizacji efektów kształcenia, wyniki badania nakładów pracy własnej studentów, wyniki badania przyczyn skreśleń ze studiów, wyniki badań osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów studiujących w trybie indywidualnej organizacji studiów (IOS), wnioski z wyników hospitacji zajęć dydaktycznych, wnioski z wyników „Ankiety studenta/doktoranta”.

Ponadto w analizie osiągnięcia efektów kształcenia wykorzystuje się wyniki testów kompetencji wstępnych (pre-testów). W celu oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia analizą obejmuje się też dane na temat realizacji praktyk studenckich i procesu dyplomowania zawarte w sprawozdaniach z realizacji praktyk zawodowych i sprawozdaniu z oceny jakości prac dyplomowych). Ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przeprowadza się (dane dot. roku akademickiego 2014/2015) z wykorzystaniem sformułowanych dla potrzeb tego badania wskaźników, jak: wskaźnik osiągnięcia efektów kształcenia dla form zajęć, wskaźnik osiągnięcia efektów kształcenia w przedmiocie, przeciętny wskaźnik osiągnięcia efektów kształcenia w przedmiocie/module, liczba studentów skierowanych na powtarzanie przedmiotu lub formy zajęć z powodu niezadawalających wyników nauczania, rozkład ocen końcowych uzyskanych przez studentów w poszczególnych semestrach oraz średnia z ocen pozytywnych.

Badania w kluczowych obszarach procesu kształcenia są prowadzone przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia i kolegium dziekańskie. Wyniki badań są zestawiane corocznie w dwóch głównych dokumentach, tj. *Rocznym sprawozdaniu z wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz Sprawozdaniu z osiągnięcia efektów kształcenia w roku akademickim*.

2.2.

2.2.1.

Regulacje w zakresie zatwierdzania, przeglądu i oceny realizacji efektów kształcenia zostały skodyfikowane w obszarach: I „Monitorowanie realizacji standardów kształcenia” i II „Ocena i analiza (realizacji) procesu nauczania” „Zarządzenia w sprawie podstaw funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz wytycznych do realizacji oceny jakości w obszarach działania tego systemu w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie (Zarz. Rektora ZUT nr 30 z 12-06-2013).

Na jego podstawie na Wydziale Ekonomicznym przyjęto łącznie (w dwóch spośród VII obszarów) 20 procedur uzupełnionych *regulaminami: praktyk zawodowych i procesu dyplomowania*. Poniżej lista procedur Wydziałowych dla dwóch obszarów WSZJK:

1.	WEkon/O-I/1	Procedura okresowych przeglądów programów studiów na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
2.	WEkon/O-I/2	Procedura dokumentowania osiągniętych efektów kształcenia
3.	WEkon/O-I/3	Wydziałowa procedura oceny efektów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych
4.	WEkon/O-II/1	Procedura hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
5.	WEkon/O-II/2	Procedura bieżącej kontroli zajęć i zadań dydaktycznych
6.	WEkon/O-II/3	Zasady planowania terminów konsultacji studentów z nauczycielami
7.	WEkon/O-II/4	Procedura oceny jakości prac dyplomowych realizowanych na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
8.	WEkon/O-II/5	Procedura przekładania zajęć dydaktycznych realizowanych na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
9.	WEkon/O-II/8	Przeniesienia studenta z innej uczeni na Wydział Ekonomiczny ZUT w Szczecinie
10.	WEkon/O-II/9	Procedura podjęcia studiów na drugim kierunku na Wydziale Ekonomicznym

		ZUT w Szczecinie
11.	WEkon/O-II/10	Przegląd procesu projektowania dydaktyki (program studiów, obsada i programy zajęć) na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
12.	WEkon/O-II/11	Procedura układania rozkładów zajęć na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
13.	WEkon/O-II/12	Procedura przeprowadzenia testu kwalifikacyjnego dla kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne drugiego stopnia na kierunku ekonomia
14.	WEkon/O-II/13	Procedura organizacji i przeprowadzania zajęć terenowych na kierunku turystyka i rekreacja
15.	WEkon/O-II/15	Procedura wznowienia studiów na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
16.	WEkon/O-II/16	Procedura skreślenia z listy studenta Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie
17.	WEkon/O-II/17	Procedury ukończenia procesu kształcenia na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie
18.	WEkon/O-II/18	Procedura planowania i organizacji roku akademickiego - semestru
19.	WEkon/O-II/19	Procedura planowania i organizacji sesji egzaminacyjnej na Wydziale Ekonomicznym
20.	WEkon/O-II-20	Procedura określająca zasady sprawowania opieki nad dyplomantami na studiach I i II stopnia

Podkreślić należy, że w pracach związanych z projektowaniem programów biorą udział Rady programowe kierunków i Wydziałowa komisja dydaktyczna, która ocenia sylabusy przedmiotów przygotowywanych przez nauczycieli akademickich. Plany studiów opiniuje samorząd studentów a zatwierdza Rada Wydziału i Rektor ZUT w Szczecinie.

Programy studiów uchwała Rada Wydziału a zatwierdza Rektor ZUT w Szczecinie. Okresowych przeglądów programów dokonują rady programowe kierunków, komisja dydaktyczna, Wydziałowa komisja ds. jakości kształcenia i kolegium dziekańskie.

Oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia każdego roku dokonuje Rada Wydziału. Ocenę tę poprzedza przeprowadzona przez Dziekana analiza osiągnięcia efektów kształcenia, której wyniki, zgodnie z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, są ujęte w sprawozdaniu. Wyniki przeprowadzonych analiz podlegają dyskusji w gronie pracowników Wydziału stanowiących kadre dydaktyczną poszczególnych kierunków studiów. Na podstawie dyskusji w szerokim gronie formułowane są wnioski aplikacyjne odnoszące się bezpośrednio do uzyskanych wyników z efektów kształcenia i możliwości ewentualnej poprawy w kolejnych latach.

Ponadto w ramach prac Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia, na potrzeby *Rocznego sprawozdania z WSZJK* analizowane są pozostałe obszary WSZJK tj. obszary III-VII i ich wpływ na jakość kształcenia. W ten sposób powstaje kompleksowa ocena jakości kształcenia i formułowane są obszarowe zalecenia, w tym dotyczące zmian w procedurach i doskonalenia jakości w wyodrębnionych procesach. Większość procesów zawartych w procedurach wspomagana jest komputerowo, a kończące się wdrożenie ogólnouczelnianego systemu *UczelniaXP* dodatkowo je usystematyzuje.

W ramach poszczególnych obszarów działania WSZJK opracowane zostały szczegółowe procedury. Również w odniesieniu do obszaru obejmującego analizę opinii studentów i absolwentów Uczelni o jakości kształcenia oraz opinii pracodawców o absolwentach sformułowano kilka procedur.

W ramach obszaru oceny i analizy realizacji procesu nauczania sformułowana została procedura realizacji i rozliczenia praktyki programowej, która obejmuje przegląd i weryfikację planu i realizacji praktyk programowych oraz zgodność praktyki z kierunkiem studiów, poziomem kształcenia, celowością i programem kształcenia. Jako dane źródłowe wskazano skierowania na praktykę, dzienniczki praktyk, sprawozdanie kierownika praktyk na wydziale, a podmiotami odpowiedzialnymi za realizację tej procedury są wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia.

Procedury ankietyzacji pracodawców oraz ankietyzacji kariery zawodowej absolwenta obejmują m.in. ocenę poziomu przygotowania absolwenta do pracy i profil wymagań wobec absolwenta. Jako główną metodę badań i dane źródłowe wskazano sondaż i ankiety. Jako podmioty odpowiedzialne wskazano m.in. Biuro Karier.

Procedury badania rynku pracy w obszarze zgodnym z kierunkami studiów na poszczególnych

wydziałach nie precyzują metod badawczych ani źródeł danych, pozostawiając ich wybór na poziomie wydziałów i wskazując na kompetencje w tym zakresie ze strony dziekanów i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia.

Procedura dotycząca zasad prowadzenia ankietyzacji wprowadzona zarządzeniem nr 69 Rektora ZUT z dnia 18 grudnia 2014 r. obejmuje m.in. ocenę oferty edukacyjnej Uczelni oraz wzory kwestionariuszy ankiet (z zastosowaniem tradycyjnym tj. papierowym, jak i elektronicznym), w tym ankietę monitorowania kariery zawodowej absolwenta studiów wyższych ZUT oraz ankietę pracodawcy dotyczącą opinii o zatrudnianych absolwentach Uczelni. Za proces badania pracodawców (raz w roku) i absolwentów (dwa razy w roku), odpowiedzialny zgodnie z procedurą jest Dział Kształcenia ZUT.

Według przyjętych założeń badania ankietowe wśród pracodawców powinny być prowadzone nie częściej, niż co dwa lata u jednego pracodawcy, a objęte powinny być nimi podmioty przyjmujące studentów na praktyki, staże bądź zatrudniające absolwentów. Za aktualizację bazy danych podmiotów współpracujących z Uczelnią odpowiedzialne jest Biuro Karier. Ankiety powinny być wysyłane w formie elektronicznej, a za opracowanie wyników odpowiada Dział Kształcenia. W procedurze dotyczącej ankietyzacji zawarte zostały także dokładne terminy realizacji poszczególnych zadań oraz podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania.

Dokumentacja przedstawiona w czasie wizytacji potwierdza, że Sejmik Samorządu Studentów opiniuje program studiów w zakresie tworzenia nowych specjalności i kierunków oraz zmian w programach już istniejących. Członkowie Sejmiku zapoznają się z dokumentacją w czasie posiedzeń organów których są członkami, a także otrzymują ją drogą elektroniczną. Ponadto przedstawiciele studentów są zachęceni do wyrażania opinii na temat podejmowanych zagadnień w czasie prac komisji.

Jako przykład konkretnych działań wskazano zmianę lektoratów z języka angielskiego na lektoraty z języków obcych do wyboru (język angielski, język niemiecki, język rosyjski) w wyniku przedstawienia opinii Sejmiku Samorządu Studenckiego na temat planów i programów studiów. Studenci obecni na spotkaniu ZO posiadają wiedzę na temat swoich przedstawicieli w organach funkcjonujących na Wydziale, nie mają jednak świadomości, że mogą zgłaszać im swoje zastrzeżenia do programu odbywanych przez nich studiów. Uczestnicy spotkania z ZO, jako narzędzia służące do zgłaszania uwag, wymienili miejsce na uwagi w papierowej ankiecie ewaluacyjnej oceniającej wykładowcę oraz prowadzony przedmiot, a także skrzynkę skarg i wniosków umieszczoną na uczelni, gdzie można pozostawić anonimowo swoje uwagi.

2.2.2.

Wydział Ekonomiczny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie dba o to, aby studenci otrzymywali kompleksowe wykształcenie, które opierać się będzie nie tylko na wiedzy, ale także na umiejętnościach praktycznych oraz kompetencjach społecznych. Zaangażowanie Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie w sprawy środowiska lokalnego, ma na celu dostosowanie procesu kształcenia do wymogów rynku pracy. W związku z tym niezbędne było podjęcie współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i instytucjonalnego Uczelni, w szczególności z przedsiębiorcami, przedstawicielami administracji publicznej, instytucji rynku pracy i innych podmiotów, np. reprezentujących sektor organizacji pozarządowych (wykaz partnerów Wydziału, z którymi są lub były prowadzone – tabela 9 zawarta w raporcie samoceny Wydziału). Współpraca ta jest przez Wydział ustawicznie podtrzymywana i rozwijana.

Współpraca z przedsiębiorcami, którzy stają się potencjalnymi pracodawcami absolwentów Wydziału, jest wieloaspektowa, co wynika z wewnętrznych regulacji – procedur, regulaminów, np. praktyk i zawartych porozumień. Praktycy uczestniczą w tworzeniu/doskonaleniu programów studiów, a także w procesie kształcenia studentów przez prowadzenie zajęć praktycznych. Kontakt z praktykami, połączony z zewnętrzną oceną programów nauczania, daje uczelni szansę na ukształtowanie i przygotowanie młodzieży tak, aby stanowiła kadry wyposażone w oczekiwane na rynku kompetencje.

Zgodnie z zapisami wprowadzonych na Wydziale procedur WEkon/O-I/3 i WEkon/O-VII/1 współpraca Wydziału z przedstawicielami szeroko rozumianego otoczenia zewnętrznego odbywa się głównie w takich obszarach, jak:

1) doskonalenie programów studiów, w tym podyplomowych, także przez identyfikację czynników, które determinują ich zmiany, jak:

- a) aktualne potrzeby rynku pracy,
- b) kompetencje oczekiwane od kandydatów do pracy i pracowników,
- c) sytuacja zawodowa absolwentów,

interesariusze zewnętrzni (praktycy) konsultują/opiniują programy studiów, wskazując na oczekiwane przez nich od kandydatów do pracy kompetencje. Efekty konsultacji są podstawą do modyfikacji/doskonalenia programów studiów i oferty dydaktycznej Wydziału;

- 2) tematyka i zakres prac studentów, w tym prac dyplomowych i sposobu ich realizacji,
interesariusze zewnętrzni (praktycy) proponują/opiniują tematykę i zakres przedmiotowy prac przygotowywanych przez studentów, udostępniając materiały źródłowe, na podstawie których są realizowane prace semestralne i dyplomowe;
- 3) współpraca w zakresie organizacji praktyk zawodowych i staży,
interesariusze zewnętrzni (praktycy) przyjmują studentów na praktyki programowe umożliwiając im osiągnięcie zakładanych w programie studiów efektów kształcenia, oceniają i opiniują osiągnięcie przez studentów założonych w programie praktyk efektów kształcenia – por. punkt ;
- 4) monitorowanie sytuacji zawodowej absolwentów,
interesariusze zewnętrzni (praktycy) uczestniczą w prowadzonych przez Wydział badaniach losów zawodowych absolwentów; badania są prowadzone w formie badań ankietowych;
- 5) działalność dydaktyczna i naukowo-badawcza dla zapewniania jakości kształcenia na Wydziale, jak:
 - a) włączanie praktyków do realizacji programów studiów,
interesariusze zewnętrzni (praktycy) prowadzą na Wydziale zajęcia dydaktyczne, w tym zajęcia praktyczne;
 - b) współorganizowanie dodatkowych zajęć warsztatowych i laboratoryjnych prowadzonych przez praktyków,
na Wydziale odbywają się prowadzone i współprowadzone przez interesariuszy zewnętrznych (praktyków) zajęcia warsztatowe, studenci przez udział w nich nabywają dodatkowe kompetencje zawodowe i społeczne;
 - c) wspólne prowadzenie projektów badawczych, w tym z udziałem studentów i absolwentów,
współpraca badawcza z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona przez nauczycieli w szczególności w obszarach, w których jest prowadzona działalność dydaktyczna; w projektach badawczych uczestniczą studenci, w szczególności zrzeszeni w kołach naukowych, przez co nabywają umiejętności pracy samodzielnej i zespołowej; w tej sferze aktywności uczestniczą też absolwenci;
 - d) wspólna organizacja seminariów i konferencji naukowych, w tym studenckich,
 - e) organizacja konkursów, olimpiad,
 - f) inne, np. szkolenia prowadzone przez i dla pracowników Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie umożliwiające podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i kadr przedsiębiorstw oraz współpraca ekspercka.

Wymienione działania są prowadzone w formie konsultacji bezpośrednich podczas dwustronnych spotkań organizowanych na Wydziale i u pracodawców oraz przez wspólne działania prowadzone na i poza Wydziałem.

Zgodnie z Regulaminem praktyk studenckich dokumentacja przebiegu praktyk zapewnia udział pracodawców w ocenie efektów kształcenia. Pracodawcy oceniają studentów w zakresie dotyczącym praktyk oraz opiniują ich zaangażowanie w realizację praktyk.

Zgodnie z Procedurą procesu dyplomowania przedsiębiorcy mogą zgłaszać tematy prac dyplomowych do realizacji.

Ze strony Wydziału współpracę organizują i prowadzą w szczególności władze Wydziału, a także upoważnieni przez Dziekana pracownicy, w tym opiekunowie praktyk, pełnomocnik ds. promocji Wydziału Ekonomicznego, Kierownicy jednostek, przewodniczący rad programowych i innych organów kolegialnych.

Korzyści wynikające ze współpracy Wydziału Ekonomicznego ZUT z firmami zewnętrznymi jest wiele, jednak do najważniejszych można zaliczyć:

1. Po stronie studentów:
 - zwiększenie potencjalnych szans na zatrudnienie po studiach,
 - odbywanie i rozliczanie praktyk zawodowych,
 - budowa sieci kontaktów w środowisku biznesu,
 - satysfakcja osobista,
 - monitorowanie rynku pracy i potencjalnych miejsc pracy.
2. Po stronie Uczelni:

- zwiększenie rozpoznawalności Uczelni wśród pracodawców i absolwentów szkół średnich,
- poprawa jakości kształcenia,
- promowanie wizerunku Uczelni jako atrakcyjnego partnera.

3. Po stronie przedsiębiorcy:

- zwiększanie jakości kapitału ludzkiego,
- wykorzystanie Uczelni jako źródła idei,
- promowanie wizerunku firmy jako atrakcyjnego partnera,
- stworzenie sieci kontaktów ze środowiskiem akademickim,
- monitorowanie potencjalnych kandydatów do pracy,
- pomoc praktykantów w rozwiązywaniu problemów firmy.

Chcąc sprostać rosnącej konkurencji, uwzględniając przy tym znaczny wzrost oczekiwań studentów i pozostałych odbiorców, Wydział Ekonomiczny ZUT powinien stać się jednostką wyjątkową na tle pozostałych uczestników sektora, zarówno jeśli chodzi o potencjał naukowy, jak i sposoby, metody i efekty realizacji procesu dydaktycznego. Przewaga konkurencyjna Wydziału opierać się winna na zachowaniu najlepszych tradycji akademickich, przy nowoczesnym podejściu do wyzwań rynkowych, przejawiającym się znaczną elastycznością i szybkością reakcji na zindywidualizowane potrzeby współczesnego klienta, oryginalnością programów i sposobów nauczania oraz silną strukturą organizacyjną.

Wydział Ekonomiczny ZUT w Szczecinie, wychodząc naprzeciw wyzwaniom stawianym przez gospodarkę na przestrzeni ostatnich lat, realizuje następujące specjalności:

- rzeczoznawstwo majątkowe i obrót nieruchomościami,
- rachunkowość i finanse w jednostkach gospodarczych,
- logistyka w przedsiębiorstwach produkcyjnych,
- handel zagraniczny,
- analityka gospodarcza,
- zarządzanie zasobami ludzkimi.

Tworzone specjalności treściowo odpowiadają zapotrzebowaniem rynku pracy, co niewątpliwie należy do zalet kształcenia na Wydziale. Do minusów należy jednak zaliczyć to, że zbyt mało przewidzianych jest zajęć praktycznych, do prowadzenia których można byłoby zaprosić np. przedsiębiorców. Wskazane wnioski zostały wypracowane w konsultacjach z przedstawicielami otoczenia zewnętrznego Wydziału.

Większego zaangażowania wymaga monitorowanie przy współudziale praktyków osiągnięcia przez studentów założonych w programach studiów efektów kształcenia. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że na bieżąco tworzone są nowe specjalności, które odpowiadają zapotrzebowaniem rzeczywistości gospodarczej.

Efektywna współpraca obu stron przynosi korzyści wszystkim zaangażowanym partnerom. Wykładowcy i studenci wnoszą do przedsiębiorstwa wiedzę teoretyczną, podczas gdy przedsiębiorcy dzielą się swoim doświadczeniem praktycznym. Optymalną sytuacją, przynoszącą wymierne korzyści Uczelni, jest długoterminowa współpraca z biznesem. Mogłaby się ona realizować przez angażowanie przedsiębiorców jako mentorów lub doradców studentów, współtworzących nie tylko program studiów, ale i kursów szkoleniowych. Istotną kwestią byłoby zwiększenie liczby godzin ćwiczeniowych, do których prowadzenia można zaprosić praktyków z danej dziedziny wiedzy.

Władze i pracownicy Wydziału Ekonomicznego ZUT tworząc kierunki i specjalności studiów są zainteresowani głównie tym, aby wyposażyć absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Z kolei przez współpracę z praktykami, student zdobywa rzeczywiste doświadczenie, co w przyszłości ma zaowocować znalezieniem satysfakcjonującej pracy. Stworzenie takich możliwości studentom owocuje pozytywną opinią o Wydziale i Uczelni, tak ze strony absolwentów, jak i przedsiębiorców, u których znajdują oni zatrudnienie. Niezbędnym w sprostaniu temu zadaniu było powołanie w strukturze organizacyjnej Wydziału mechanizmów i osób odpowiedzialnych za współpracę ze sferą biznesu.

W składzie wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia nie ma przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, a ich ewentualnej obecności w tym gremium nie reguluje także zarządzenie nr 29 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. Jak wskazano wyżej, interesariusze zewnętrzni nie są także członkami rad programowych.

Interesariusze zewnętrzni współpracujący z akredytowaną jednostką mają jednak poczucie wpływu na określanie efektów kształcenia i ofertę dydaktyczną Wydziału, co potwierdziło między innymi spotkanie

zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców i Kapituły Biznesu. Dotyczy to zarówno studiów I-go i II-go stopnia (wszystkich kierunków), jak też studiów podyplomowych. Interesariusze w osobach pracodawców pozytywnie wypowiadają się także na temat obecnie głównej formuły wymiany informacji i udziału w procesie określania i oceny efektów kształcenia, jaką jest Kapituła Biznesu. W trakcie wizytacji podkreślali elastyczność i otwartość Wydziału. Kilku interesariuszy zewnętrznych prowadzi także zajęcia dydaktyczne, natomiast zdecydowana większość nauczycieli posiada (często znaczące i aktualne) doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, co bez wątpienia stanowi atut jednostki.

W ramach przeprowadzonej wizytacji szczególnej analizie poddano system praktyk studenckich funkcjonujący w akredytowanej jednostce. Jest to bowiem płaszczyzna, na której kształtują się relacje pomiędzy interesariuszami wewnętrznymi (studenci) oraz zewnętrznymi (pracodawcy), a także jeden z głównych elementów pozwalających na pierwszą ocenę efektów kształcenia z udziałem pracodawców. Szczegółnej uwadze poddano sposoby określania i weryfikacji efektów kształcenia oraz zasady organizacji i kontroli praktyk.

Organizacja obowiązkowych praktyk stanowi kompetencje Wydziału, a w szczególności opiekunów kierunkowych, którzy bezpośrednio odpowiadają za kwestie natury organizacyjnej, jak też sprawozdawczość i weryfikację efektów kształcenia (jedna osoba jest dedykowana studentom ekonomii i zarządzania, druga studentom turystyki i rekreacji). Dla poszczególnych kierunków opracowane zostały efekty kształcenia przyporządkowane praktykom, które są realne do osiągnięcia w założonym czasie trwania praktyk. Efekty te, jak też programy praktyk były także poddawane ocenie i weryfikacji przez samych studentów i opiekunów praktyk w zakładach pracy. Zaliczenie praktyki odbywa się na podstawie przedstawionej przez studenta dokumentacji oraz rozmowy z opiekunem kierunkowym. Z deklaracji opiekunów wynika, że prowadzone są w sposób wyrywkowy kontrole telefoniczne (zostało to potwierdzone przez studentów), jednak nie jest to dokumentowane, a wewnętrzne przepisy nie regulują tego zagadnienia. Obecnie na Wydziale prowadzone są prace nad przygotowaniem protokołu z hospitacji praktyk, co należy uznać za właściwy kierunek działań, jednak zaleca się także unormowanie kwestii kontroli i hospitacji praktyk w wewnętrznych przepisach. Weryfikacja miejsc praktyk odbywa się na etapie składania dokumentów przez studenta przed podjęciem praktyki i na ich podstawie (oraz rozmowy ze studentem) opiekun ocenia, czy możliwe będzie uzyskanie w danym miejscu założonych dla praktyk efektów kształcenia. Z informacji uzyskanych w trakcie wizytacji wynika, że formuła ta jest skuteczna i pozwala na trafną weryfikację miejsc praktyk.

Stosowany dziennik praktyk obejmuje opis zadań realizowanych przez studenta i tabelę służącą weryfikacji poszczególnych efektów kształcenia. Narzędzia i wzory formularzy dokumentujące przebieg praktyk i osiąganie efektów kształcenia są bardzo dobrze i wyczerpująco opracowane. Opracowane w sposób właściwy zostały także programy praktyk dla poszczególnych kierunków. Skuteczność weryfikacji efektów uzyskiwanych w trakcie praktyk potwierdzili także studenci akredytowanej jednostki.

Regulamin praktyk wskazuje także na możliwość zaliczenia praktyk na podstawie pracy lub innej aktywności zawodowej pod warunkiem osiągnięcia określonych efektów, których weryfikacją zajmuje się opiekun kierunkowy. Opiekunowie praktyk dla poszczególnych kierunków opracowują corocznie sprawozdania z realizacji praktyk studenckich. Sprawozdanie z 2015 roku zostało opatrzone wnioskami i rekomendacjami przekazanymi WKds.JK (zostało zamieszczane w sprawozdaniu rocznym przygotowanym przez Komisję). Przedmiotem sprawozdań opracowywanych przez opiekunów kierunkowych jest także analiza efektów kształcenia uzyskanych przez studentów w ramach praktyk. Jak wskazano wyżej, jednostka posiada także odrębną procedurę dotyczącą realizacji praktyk, na którą składają się wyżej wymienione działania i elementy.

Akredytowana jednostka posiada bardzo dużą liczbę i szeroki zakres procedur odnoszących się do poszczególnych obszarów działania WSZJK, w tym także odnoszących się (głównie do pośredniego) udziału interesariuszy zewnętrznych w procesach zapewniania jakości kształcenia. Świadomość czasochłonności związanej z realizacją poszczególnych procedur powoduje, że wiele działań i procesów (w szczególności związanych z badaniem, raportowaniem i sprawozdawczością) jest obecnie racjonalizowana, a także planowana do objęcia (w miarę możliwości) i wspomagania systemem informatycznym. Rekomenduje się kontynuowanie działań w tym zakresie, tak aby realizacja poszczególnych procedur i działania sprawozdawcze nie przesłaniały rzeczywistych i skutecznych działań projakościowych.

2.2.3.

Rekrutacja kandydatów na studia, w tym podyplomowe odbywa się na zasadach określonych w przepisach, w odniesieniu do bieżącej rekrutacji. to jest przede wszystkim w uchwale nr 49 Senatu

Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 25 maja 2015 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów wyższych w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie w roku akademickim 2016/2017. Uchwała ta stanowi podstawę postępowania rekrutacyjnego i nie zawiera przepisów dyskryminujących. Zdaniem członków Wydziałowego Sejmiku, mają oni możliwość oceny i udziału w procesie doskonalenia zasad rekrutacji w czasie obrad Senatu, jednak do tej pory nie zgłaszali żadnych uwag, gdyż nie widzieli takiej potrzeby.

. Rekrutacja jest prowadzona z zastosowaniem funkcjonującego w ZUT w Szczecinie Internetowego Systemu Rekrutacji, w ramach którego zostały udostępnione ogólne zasady rekrutacji, proces rejestracji na studia oraz proces kwalifikowania, terminy rekrutacji z podziałem na poziom kształcenia i formę studiów, wykaz niezbędnych dokumentów, jak i informacje o badaniach lekarskich, opłatach czy akademikach. Szczegółowe informatory są też publikowane na stronach internetowych Uczelni i Wydziału:

<http://www.zut.edu.pl/rekrutacja/zasady-rekrutacji.html>

<http://www.ekonomia.zut.edu.pl/strona-kandydatow/rekrutacja-20132014.html>

Ocena osiągnięć studentów i słuchaczy studiów podyplomowych jest dokonywana zgodnie z *Regulaminem studiów wyższych* (zał. 6). Warunki i zasady uzyskania potwierdzenia osiągnięcia efektów kształcenia oraz kryteria ocen są określone w sylabusach zgromadzonych w bazie *SylabusKRK*. Dostęp do nich jest swobodny dla studentów i pracowników ZUT.

Ze względu na zmianę przepisów monitoring losów zawodowych absolwentów w ZUT jest obecnie modyfikowany. Wydział prowadzi w tym zakresie własne badania, których wyniki są prezentowane w *Rocznym sprawozdaniu z WSZJK* (zał. 12), analizowane przez władze i społeczność Wydziału. Absolwenci studiów podyplomowych podają informacje umożliwiające monitorowanie przebiegu kariery zawodowej na karcie obiegowej. Specyfika kształcenia na tej formie studiów nie skłaniała wizytowanego Wydziału do szczegółowego monitorowania losów.

W Uczelni zostały określone procedury dotyczące potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Zasady rekrutacji kandydatów na studia I i II stopnia dla roku akademickiego 2015/2016 określają Uchwały Senatu ZUT, Zarządzenia i Komunikaty Rektora, a także odpowiednie uchwały Rady Wydziału Ekonomicznego.

Z kolei warunki przyjęcia kandydatów na studia podyplomowe zostały określone w *Regulaminie studiów podyplomowych w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie*, wprowadzonym zarządzeniem nr 31 Rektora ZUT z dnia 30 czerwca 2015 r. (ze zm.). Zgodnie z zapisami regulaminu na studia podyplomowe przyjmowane są osoby legitymujące się dyplomem ukończenia studiów wyższych (pierwszego, drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich). Warunkiem przyjęcia na studia podyplomowe jest rejestracja za pośrednictwem Internetowego Systemu Rekrutacyjnego (ISR), prowadzonego w Uczelni oraz złożenie w sekretariacie studiów określonych w przepisach dokumentów. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza komisja powołana przez Dziekana. Przewodniczącym komisji jest Kierownik studiów podyplomowych. Z postępowania kwalifikacyjnego komisja sporządza protokół, który przekazywany jest do Działu Kształcenia przed rozpoczęciem pierwszych zajęć. Kierownik studiów podyplomowych wydaje decyzje w sprawach przyjęcia na studia podyplomowe w oparciu o protokół komisji przeprowadzającej postępowanie kwalifikacyjne. Podejmując studia podyplomowe słuchacz zawiera z Uczelnią umowę o warunkach odpłatności za studia podyplomowe.

Studenci studiów I i II stopnia i studiów podyplomowych są oceniani zgodnie z *Regulaminem studiów wyższych ZUT w Szczecinie* (Uchwała nr 35 z 27.04.2015 w sprawie uchwalenia *Regulaminu studiów wyższych w ZUT w Szczecinie*). Zasady zaliczania przedmiotów są określane przez nauczyciela na pierwszych w semestrze zajęciach. Kontrola przestrzegania tych zasad odbywa się przez kontakt Prodziekanów i Opiekunów lat ze studentami, hospitację oraz ankietyzację zajęć dydaktycznych.

Warunki i tryb potwierdzania osiągnięcia efektów kształcenia są uregulowane w *Regulaminie studiów wyższych*. Sposób zaliczania przedmiotu/formy zajęć jest natomiast określony w programie studiów oraz w sylabusach przedmiotów udostępnionych na stronie: krk.zut.edu.pl/pl/2015-2016/wydzial-ekonomiczny.

Nauczyciel odpowiedzialny za moduł/przedmiot lub formę zajęć dokumentuje osiągnięcie efektów kształcenia z użyciem elektronicznej platformy e-dziekanat (www.zut.edu.pl/WU). Po zakończeniu cyklu zaliczeń drukowane są protokoły zaliczeń form zajęć, protokoły końcowe i karty okresowych osiągnięć studenta. Dokumentację potwierdzającą uzyskanie zaliczenia przechowuje się zgodnie z obowiązującą na Wydziale procedurą.

Do oceny studentów Uczelnia stosuje następującą skalę ocen: 5 (bdb), 4,5 (db plus), 4 (db), 3,5 (dst)

plus), 3 (dst), 2 (ndst). Zajęcia, których efekty kształcenia nie podlegają ocenie, mogą się kończyć wpisem zal (zaliczone) lub nzal (niezaliczone). Przy wystawianiu oceny zaliczającej na podstawie średniej ocen obowiązuje zasada zaokrąglania przedstawiona w *Regulaminie studiów wyższych w ZUT w Szczecinie*. Punkty ECTS z modułu/przedmiotu są przyznawane w przypadku zaliczenia na ocenę co najmniej 3,0 każdej z form zajęć.

Nieobecność studenta, nawet usprawiedliwiona, przekraczająca 20% wymiaru zajęć dydaktycznych danej formy, na których obecność jest obowiązkowa, może być podstawą do braku zaliczenia tej formy zajęć. Poszczególne formy zajęć dla modułu/przedmiotu są zaliczane na podstawie egzaminu, kolokwium, sprawozdań z laboratoriów lub projektów wykonywanych przez studenta. Ocena za moduł/przedmiot jest średnią ważoną z pozytywnych ocen za wszystkie formy zajęć wchodzących w skład danego modułu/przedmiotu. Wagi przypisane poszczególnym formom zajęć są podane w sylabusie modułu/przedmiotu.

Egzaminy odbywają się w formie pisemnej lub/i ustnej w terminie podstawowym, dwóch poprawkowych i komisyjnym. Nauczyciel, w porozumieniu ze studentami, wyznacza dwie daty egzaminu w pierwszym terminie (do wyboru przez studentów), przy czym co najmniej jedna data musi przypadać na czas sesji egzaminacyjnej zaczynającej się bezpośrednio po zakończeniu zajęć z danego modułu/przedmiotu. W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej z egzaminu w pierwszym terminie studentowi przysługuje prawo do dwóch egzaminów poprawkowych. Ostateczny termin złożenia egzaminu poprawkowego upływa z ostatnim dniem sesji zimowej lub jesiennej semestru następującego bezpośrednio po semestrze, w którym student powinien uzyskać zaliczenie. Pierwszy termin poprawkowy musi być wyznaczony w czasie sesji egzaminacyjnej zaczynającej się bezpośrednio po zakończeniu zajęć dydaktycznych z danego modułu/przedmiotu. Nauczyciel może przeprowadzić więcej niż dwa egzaminy/zaliczenia poprawkowe.

Zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych na I i II stopniu określa *Regulamin studiów wyższych w ZUT w Szczecinie*, Zarządzenie Rektora ZUT nr 44 z 06.08.2015 w sprawie procedury procesu dyplomowania oraz *Procedura procesu dyplomowania na Wydziale Ekonomicznym* (30.10.2015).

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Zasady i warunki oraz tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów na ZUT w Szczecinie określają:

- Uchwała nr 61 Senatu ZUT w Szczecinie z 29.06.2015 r. w sprawie określenia „Organizacji potwierdzania efektów uczenia się w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie,
- Uchwała nr 72 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 28.09.2015 r. w sprawie określenia wzorów umów o warunkach odpłatności za usługi edukacyjne świadczone na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach doktoranckich, na studiach podyplomowych oraz za przeprowadzenie potwierdzania efektów uczenia się.

Efekty uczenia się potwierdza się w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia studiów prowadzonych w Uczelni. Efekty uczenia się mogą zostać potwierdzone osobie posiadającej:

- a) świadectwo dojrzałości i co najmniej pięć lat doświadczenia zawodowego – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia;
- b) tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia;
- c) tytuł zawodowy magistra lub równorzędny i co najmniej dwa lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów pierwszego lub drugiego stopnia.

Za przeprowadzenie postępowania potwierdzania efektów uczenia się Uczelnia pobiera opłaty. Przebieg postępowania poprzedza zawarcie umowy.

Osoba ubiegająca się o potwierdzenie efektów uczenia się zobowiązana jest do złożenia w dziekanacie wydziału prowadzącego dany kierunek studiów, o przyjęcie na który zamierza się ubiegać, dokumenty określone w Uchwale, w tym potwierdzające doświadczenie zawodowe, a w szczególności: świadectwa pracy, wystawione przez pracodawcę zakresy obowiązków służbowych osoby ubiegającej się, raporty potwierdzające odbycie stażu przemysłowego, dokumenty potwierdzające udział w realizacji projektów ze wskazaniem wykonywanych czynności, spis wykonanych prac.

Postępowanie przeprowadza powołana przez Dziekana Komisja. Pierwszą komisję dla danego

kierunku powołuje się po wpłynięciu do dziekanatu wydziału pierwszego wniosku o przeprowadzenie potwierdzenia efektów uczenia się na danym kierunku. Szczegółowe warunki przebiegu procedur określa Uchwała.

Zarządzeniem nr 4 Rektora ZUT z dnia 7 stycznia 2013 r. wprowadzone zostały wzory kwestionariuszy ankiet, m.in. ankiety monitorowania kariery zawodowej absolwentów studiów I i II stopnia oraz ankieta pracodawcy. Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie ścieżek karier zawodowych absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy jest Biuro Karier ZUT. Monitoring ten nie jest jednak obecnie prowadzony (ostatnie badania przeprowadzono ponad 2 lata temu), m.in. z uwagi na wdrażanie systemu informatycznego Uczelnia XP, który ma obejmować m.in. to działanie. Wyniki dotychczasowych badań ze względu na konstrukcję ankiety i bardzo niewielki odsetek absolwentów akredytowanej jednostki w badaniu nie pozwoliły jednak na ich wykorzystanie w procesie weryfikacji efektów kształcenia. Zgodnie z ustanowioną procedurą wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów dwa razy w roku powinny być przekazywane dziekanom, a następnie udostępniane wydziałowym komisjom ds. jakości kształcenia oraz radom i komisjom programowym kierunków w celu ewentualnej modyfikacji treści kształcenia i dostosowania programów kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Wzory ankiet monitorowania kariery zawodowej zawierają głównie pytania dotyczące sytuacji zawodowej absolwenta i czynników na nią wpływających, nie zawierają natomiast pytań dotyczących kierunkowych efektów kształcenia, dlatego ich użyteczność w kontekście ewentualnych zmian programowych i modyfikacji efektów kształcenia jest ograniczona.

Warto dodać, że działania w kierunku śledzenia losów absolwentów zostały podjęte także przez Wydział Ekonomiczny, który w 2014 roku przeprowadził jedno badanie wśród absolwentów (wzięło w nim udział zaledwie 30 osób, absolwentów ekonomii) w oparciu o ankietę, która nie zawierała pytań związanych z oceną kierunkowych efektów kształcenia. Jak dotąd nie przeprowadzono zatem skutecznych z punktu widzenia weryfikacji efektów kształcenia badań losów absolwentów. Aktualnie obowiązujące rozwiązania w zakresie monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, które są podejmowane w ramach działań prowadzonych przez Biuro Karier i Wydział Ekonomiczny należy ocenić jako częściowe i wymagające znacznej intensyfikacji, choć z drugiej strony należy także zauważyć, że Wydział stara się podtrzymywać kontakty ze swoimi absolwentami (głównie są to kontakty nieformalne i bezpośrednie) i czyni to skutecznie.

Studenci mają możliwość oceny stosowanego systemu oceny przez prowadzącego zajęcia w uczelnianej ankiecie studenckiej. Badane to jest przeprowadzane w formie elektronicznej, a proces ankietyzacji trwa od 31 grudnia do 31 marca w każdym roku akademickim. Student ma możliwość oceny systemu oceny postępów w nauce w skali od 1 do 5. Ankieta zawiera również pytania otwarte jednak dotyczą one treści kształcenia oraz zainteresowania danymi przedmiotami.

2.2.4.

Wydział posiada doświadczoną kadre legitymującą się dorobkiem naukowym i osiągnięciami praktycznymi gwarantującymi wysoki poziom kształcenia. Problemem jest ograniczona autonomia kształtowania polityki kadrowej przez Wydział, co wynika z zapisów ustawowych i rozwiązań Statutu. Mimo tego na Wydziale są utrzymane wysokie standardy kształcenia.

Dobór pracowników do prowadzenia zajęć i sprawowania opieki nad dyplomantami odbywa się zgodnie z:

- 1) procedurą WEkon/O-III/4 *Procedura doboru kadry dydaktycznej do realizacji zajęć na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie* oraz
- 2) zasadami przydzielania i wyboru opiekunów prac dyplomowych - WEkon/O-II-20 *Procedura określająca zasady sprawowania opieki nad dyplomantami na studiach I i II stopnia.*

Dziekan Wydziału, uwzględniając doświadczenie nauczycieli, powołuje opiekunów praktyk zawodowych, którzy zapewniają prawidłową ich organizację i rozliczanie.

Cyklicznie przeprowadza się analizę kompetencji nauczycieli odpowiedzialnych za poszczególne przedmioty/moduły zajęć. Badania te wykonuje wydziałowa komisja ds. jakości kształcenia we współpracy z prodziekanem ds. kształcenia.

Pracownicy podlegają systematycznej ocenie pracowniczej dokonywanej na zasadach określonych w przepisach wewnętrznych ZUT w Szczecinie (zał. 9.28, 9.30-9.33 do raporty samooceny), tj.:

1. Uchwała nr 68 Senatu ZUT z dnia 29.06.2009 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich przeprowadzonej w ZUT w Szczecinie ze zm.
2. Zarządzenie nr 29 Rektora ZUT z dnia 26.05.2011 r. w sprawie wprowadzenia arkuszy oceny

nauczycieli akademickich w celu przeprowadzenia okresowej oceny nauczycieli akademickich w ZUT w Szczecinie ze zm.

3. Uchwała nr 114 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 24.09.2012 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Oceniającej do oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w jednostkach pozawydziałowych na kadencję 2012-2016 ze zm.
4. Uchwała nr 115 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 24.09.2012 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Odwoławczej do rozpatrywania odwołań nauczycieli akademickich od oceny komisji oceniających pierwszej instancji na kadencję 2012 – 2016 ze zm.
5. Uchwała nr 62 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 25.11.2013 r. zmieniająca uchwałę nr 68 Senatu ZUT z dnia 29.06.2009 w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich przeprowadzanej w ZUT w Szczecinie.
6. WEkon/O-III/9 *Regulamin przeprowadzania oceny nauczycieli akademickich na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie.*

Istotnym elementem oceny kadry są hospitacje, prowadzone systematycznie i zgodnie z planem.

Jakość kształcenia wiąże się także z jego internacjonalizacją, dlatego Wydział zapewnia możliwość udziału polskich studentów w zajęciach prowadzonych w języku angielskim przez profesorów wizytujących. Polityka kadrowa pozwala na zatrudnienie 3-5 profesorów zagranicznych w każdym semestrze (w roku akad. 2014/15 byli to Profesorowie z Niemiec, Grecji, Szwajcarii, Macedonii i Indonezji). Wspiera to proces kształcenia studentów w zakresie:

- specjalistycznego słownictwa w języku angielskim,
- nabywania umiejętności przygotowania i prezentowania prac pisemnych w języku obcym,
- rozumienia zjawisk społecznych z perspektywy międzynarodowej, a także
- nabywania większej otwartości na świat i rozumienia różnych kultur.

Cyklicznie przeprowadzana jest ocena zajęć prowadzonych w języku angielskim, dzięki czemu korygować można plany zatrudniania profesorów wizytujących w przyszłości, jak i doskonalić jakość kształcenia w przypadku zajęć prowadzonych w języku angielskim przez polskich wykładowców. Oceny zajęć dokonuje pełnomocnik dziekana ds. współpracy dydaktycznej z zagranicą.

Na Wydziale kadrę wspierającą procesy kształcenia stanowią pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi, tj. pracownicy dziekanatu, sekretariatów, wypożyczalni wydziałowej oraz pozostali pracownicy obsługi. Ocena tej grupy interesariuszy procesów kształcenia jest prowadzona z zastosowaniem: badań ankietowych – ankieta funkcjonalna Wydziału.

Zgłaszanie przez studentów uwag odbywać się również może z użyciem dostępnej na Wydziale skrzynki skarg i wniosków. Nie zauważa się jednak aktywności w korzystaniu z tego sposobu.

Studenci mają możliwość oceny kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia poprzez anonimową uczelnianą ankietę studenta/doktoranta, dotyczącą osoby prowadzącej zajęcia przeprowadzanej w formie papierowej po zakończonym semestrze. Ankieta ta rozpoczyna się od pytania określającego frekwencję studenta na zajęciach u ocenianego wykładowcy. Kolejno znajduje się dziewięć pytań macierzowych, które dotyczą punktualności prowadzącego, zapoznania z programem przedmiotu, możliwości kontaktu z nauczycielem akademickim, sposobu przekazywania treści, przygotowania wykładowcy, inspirowania do samodzielnego myślenia, obiektywności nauczyciela w czasie oceniania, a także tego czy uczestnictwo w zajęciach pomagało w opanowaniu treści kształcenia.

Wyniki ankiet są wykorzystywane przy okresowej ocenie pracownika, a raport z nich tworzony jest omawiany przez Wydziałową Komisję ds. jakości kształcenia, a także w czasie posiedzeń Rady Wydziału.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO nie posiadali wiedzy na temat wpływu wyników ankiet na poprawę jakości kształcenia, nie potrafili wymienić żadnych konkretnych zamian wynikających z ankiet. Uczestnicy spotkania zauważyli jednak, że niejednokrotnie w późniejszych latach nie mają oni zajęć z wcześniej ocenianymi przez nich wykładowcami. Analiza własna ZO pozwala stwierdzić, że raporty z ankietyzacji publikowane są na stronie internetowej wydziału.

2.2.5.

Zapewnienie adekwatnej infrastruktury dydaktycznej, naukowej oraz wsparcia dla studentów wymaga koordynacji kilku działań warunkowanych w znacznym zakresie środkami finansowymi. Wydział Ekonomiczny posiada osobne procedury dotyczące tych obszarów i podejmuje systematyczną ocenę sytuacji. Ocena warunków prowadzenia zajęć i wyposażenia naukowego jest wykonywana zgodnie z Procedurą bieżącej kontroli zajęć i zadań dydaktycznych (WEkon/O-III/2), ponadto studenci w ramach ankiety

dotyczącej funkcjonowania Wydziału wypowiadają się nt. konkretnych zagadnień związanych z warunkami studiowania oraz obsługą administracyjną. Przydział sal do zajęć jest planowany komputerowo i uzależniony od ich formy, liczebności osób w grupie, co określają przepisy wewnętrzne. Podczas planowania rozkładów zajęć uwzględnia się możliwości percepcyjne studentów oraz eliminuje tzw. „okienka”. Uwzględniane są również potrzeby osób niepełnosprawnych. Starości mają szansę, w porozumieniu z prowadzącym, wprowadzać nieznaczne zmiany w godzinach i salach, nad czym czuwa dziekanat i co wymaga pisemnej akceptacji przełożonego nauczyciela oraz dziekana ds. studenckich.

Wewnętrzne akty prawne Uczelni i procedury oraz działania zapewniają studentom wsparcie materialne, dydaktyczne, naukowe i społeczne. Wydział oferuje pomoc w korzystaniu z programów współpracy, w tym międzynarodowej, polegającej na możliwości realizacji części studiów lub praktyk studenckich w kraju lub za granicą. Trzeba podkreślić, że wymiana studentów w programie Erasmus należy do jednej z najdynamiczniejszych w całej Uczelni.

Ocena środków wsparcia studentów dokonywana w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia pokazuje, iż studenci są włączani w życie społeczności akademickiej przez działalność samorządu, organów kolegialnych, kół naukowych i organizacji studenckich, sekcji i drużyn sportowych, chóru, kół zainteresowań. Wymienione obszary działań są regulowane w przepisach Uczelni. Działania studentów wspierają opiekunowie poszczególnych lat i opiekunowie kół naukowych. Wydział systematycznie organizuje wykłady monograficzne, promuje dodatkowe szkolenia, organizuje wyjazdy studyjne i pozostaje otwarty na wszelkie inicjatywy wzbogacające treści programowe poszczególnych kierunków.

Wydział Ekonomiczny dokłada starań, aby zapewnić najlepsze warunki studium. Jako obszary wsparcia trzeba wymienić :

-Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Wydziału oraz zasoby biblioteczne.

Wsparcie materialne, naukowe i dydaktyczne studentów.

Rozwój naukowy studentów, uczestnictwo w pracach badawczych, działalność kół naukowych.

Wydarzenia naukowe, wykłady monograficzne i warsztaty dla studentów.

Współpraca z samorządem oraz organizacjami zrzeszającymi studentów.

Konsultacje i opieka lekarska.

Dostosowanie bazy dydaktycznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Aktywność sportowa, kulturalna i społeczna.

Profilaktyka uzależnień.

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Wydział zapewnia studentom opiekę naukową i dydaktyczną zorientowaną na potrzeby ich rozwoju, podnoszenie kompetencji i uzyskiwanie dodatkowych kwalifikacji. Studenci uczestniczą w konferencjach naukowych, seminariach, warsztatach, kursach i szkoleniach. Na Wydziale aktywną działalność prowadzi samorząd studencki. Są prowadzone działania, których celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Są też określone procedury rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie pomocy materialnej w procesie uzyskiwania efektów kształcenia. Studenci korzystają z następujących form pomocy: stypendia socjalne, stypendia socjalne o podwyższonej wysokości, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych, zapomogi losowe (por. tabela 1). Przyznawanie pomocy materialnej na Wydziale Ekonomicznym odbywa się zgodnie *Regulaminem przyznawania pomocy materialnej studentom ZUT w Szczecinie* wprowadzonym Zarządzeniem nr 54 Rektora ZUT z dnia 25.09.2015 r., Zarządzeniem nr 55 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 25.09.2015 r. w sprawie wysokości świadczeń stypendialnych dla studentów w roku akademickim 2015/2016 i z procedurą WEkon/O-IV/1 „Procedura wdrażania działań na rzecz pomocy socjalnej studentom na Wydziale Ekonomicznym”. Jej regulacje są zgodne z przepisami obowiązującym w tym zakresie w kraju i na Uczelni.

Wnioski o stypendia na Wydziale rozpatruje powołana przez Dziekana Wydziału na wniosek samorządu studenckiego Wydziałowa komisja stypendialna. W skład tej komisji wchodzi studenci, Prodziekan ds. studenckich oraz pracownik dziekanatu.

Kolejną formą pomocy udzielanej studentom jest możliwość zamieszkania w domu studenckim. Uczelnia dysponuje miejscami w 7 domach studenckich, w których pokoje są 2-3 osobowe i w każdym pokoju zapewniony jest dostęp do Internetu.

Stypendia naukowe i nagrody. Studenci Wydziału mogą ubiegać się o przyznanie stypendiów promujących ich aktywność badawczą, w szczególności stypendiów: Rektora dla najlepszych studentów (por. Zarządzenie nr 54 Rektora ZUT z dnia 25.09.2015 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom ZUT), Ministra za osiągnięcia w nauce lub za osiągnięcia sportowe, za wybitne

osiągnięcia w nauce, Prezydenta Miasta Szczecin, nagród w konkursach, w tym na najlepsze prace dyplomowe i prace innowacyjne.

Wnioski o stypendium Rektora dla najlepszych studentów po zaopiniowaniu przez Wydziałową komisję stypendialną, rozpatruje Prorektor ds. studenckich. Dodatkowo studenci mogą ubiegać się o przyznanie stypendiów z własnego funduszu stypendialnego (zob. Uchwała nr 13 z 30.01.2009 w sprawie zasad przyznawania stypendiów z własnego funduszu stypendialnego pracownikom, doktorantom i studentom i Zarządzenie nr 67 Rektora ZUT z dnia 17.03.2009).

Tabela 1. Wykaz stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia naukowe studentów Wydziału.

Rok akademicki	Rodzaj stypendium		
	Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Rektora ZUT w Szczecinie	Z własnego funduszu stypendialnego
2012/2013	1	107	14
2013/2014	2	107	6
2014/2015	1	96	9
2015/2016	0	87	1

Studenci realizują prace badawcze pod opieką naukową pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych na Wydziale. Ich efektem są prace dyplomowe oraz publikacje w czasopismach naukowych, których współautorami są studenci kształcący się na Wydziale. Wyniki badań prowadzonych wspólnie przez studentów i pracowników Wydziału są ponadto prezentowane na konferencjach i seminariach, podczas debat oraz na sesjach kół naukowych. Osiągnięcia naukowe studentów Wydziału są często nagradzane i wyróżniane, niejednokrotnie uzyskując najwyższe noty.

Finansowanie aktywności badawczej studentów odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w Zarządzeniu nr 8 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 20.01.2015 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu rejestracji, działania, finansowania i rozwiązywania uczelnianych organizacji studenckich oraz stowarzyszeń w ZUT w Szczecinie oraz procedurą WEkon/O-IV/2 „Procedura wdrażania działań na rzecz pomocy naukowej studentom w procesie kształcenia na Wydziale Ekonomicznym”.

Studenci mogą rozwijać zainteresowania naukowe uczestnicząc w działalności 9 kół naukowych (Studenckie Koło Naukowe Analizy Gospodarczej i Innowacji „Analitycy”, Studenckie Koło Naukowe Ekonomii „Inwestor”, Studenckie Koło Naukowe Ergonomii i Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Studenckie Koło Naukowe Gospodarka Turystyczna, Studenckie Koło Naukowe Logistyki i Transportu, Studenckie Koło Naukowe Marketingu „Promar”, Studenckie Koło Naukowe Prawa i Gospodarki Nieruchomościami, Studenckie Koło Naukowe Rachunkowości „FIFO”, Studenckie Koło Naukowe Turystyki i Rekreacji ZUTiR (por. www.zut.edu.pl/zut-studenci/zycie-studenckie/dzialalnosc-studencka/kola-naukowe-i-organizacje-studenckie.html)).

Wydział jest ponadto inicjatorem lub partnerem w programach naukowo-edukacyjnych, organizatorem lub współorganizatorem wydarzeń naukowych, warsztatów, spotkań, wykładów monograficznych itp. umożliwiając studentom rozwój naukowy, uzyskiwanie dodatkowych kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i społecznych, a także nabywanie kwalifikacji zawodowych. Studenci aktywnie uczestniczą w debatach, szkoleniach, kursach i konkursach wiedzy organizowanych na Wydziale i poza nim, np. realizowanych we współpracy z Regionalnym Centrum Innowacji i Transferu Technologii (przy ZUT).

Przykładem wymienionych działań są m.in.:

- 1) Cykliczne, międzyuczelniane debaty studenckie na temat ekonomii i przedsiębiorczości, w tym: Innowacje społeczne i przedsiębiorczość społeczna (2014-2015), Humanizm w ekonomii społecznej i pracy socjalnej (2014), Źródła finansowania podmiotów ekonomii społecznej (2014) – organizowane przy współpracy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i Regionalnego Ośrodka Ekonomii Społecznej.
- 2) Seminaria, szkolenia i warsztaty:
- 3) Wykłady otwarte szkoleniowe i monograficzne prowadzone przez osobistości świata nauki, biznesu i sportu z kraju i z zagranicy,
- 4) Festiwale i dni otwarte:
- 5) Konkursy i sesje edukacyjne:

Na Wydziale aktywnie działa Sejmik Wydziałowy Samorządu Studentów (podstawa: *Regulamin Parlamentu Samorządu Studentów ZUT* – Uchwała Senatu ZUT nr 28 z dnia 23 lutego 2009 roku ze zm.), członkowie, którego aktywnie uczestniczą w pracach Parlamentu Samorządu Studentów ZUT. Studenci Wydziału spośród swojego grona wybrali reprezentantów, którzy działają w wydziałowych komisjach

studenckich, np. Wydziałowej Komisji Mieszkaniowej, Wydziałowej Komisji Wyborczej, Wydziałowej Komisji ds. Sportu. Uczestniczą również, jako przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych, w pracach Rady Wydziału, jak i komisji wydziałowych, np. komisji ds. jakości kształcenia, komisji ds. dydaktycznych dydaktycznej, komisji stypendialnej (por. zał. 18). Studenci włączają się w prace ogólnuczelnianych komisji. Samorząd zajmuje się też działaniami na rzecz w zabezpieczenia przewencyjnego studentów. Władze Wydziału od lat współfinansują inicjatywy studentów (bał wydziałowy „MENADŻER”).

Oceny dokonywane w ramach wewnętrznego system zapewniania jakości kształcenia pozwalają stwierdzić, iż Wydział wspiera studentów w procesie kształcenia przez prowadzenie systematycznych konsultacji z wszystkimi nauczycielami akademickimi a także umożliwianie udziału w pracach naukowych prowadzonych na Wydziale. Zasady planowania terminów konsultacji określa procedura WEkon/O-II/3 „Zasady planowania terminów konsultacji studentów z nauczycielami”. Nadzór nad wyznaczeniem terminu konsultacji i obecnością nauczyciela w określonym czasie w miejscu konsultacji sprawuje kierownik katedry lub zakładu. Studenci mają też zagwarantowaną możliwość kontaktu z nauczycielami akademickimi za pośrednictwem sekretariatów i drogą elektroniczną (e-mail służbowy).

Zapewniana przez Wydział opieka dydaktyczna jest zorientowana na potrzeby studentów oraz uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wspomaganie procesu kształcenia studentów niepełnosprawnych odbywa się z zastosowaniem infrastruktury, którą tworzą wyposażone w nagłośnienie z zastosowaniem pętli indukcyjnych (ułatwienie dla osób słabosłyszących i niedosłyszących). Dostęp do budynku przy ul. Janickiego 31 jest łatwy dla osób z niepełnosprawnością ruchową, a dotarcie na piętra umożliwia winda. Władze Wydziału planują budowę windy zewnętrznej, która ułatwi studentom niepełnosprawnym ruchowo dostęp do pomieszczeń w budynku głównym przy ul. Żołnierskiej 47. W domach studenckich dostępne są przygotowane pokoje dla studentów z dysfunkcją ruchu.

Na Uczelni działa szereg organizacji stwarzających studentom możliwość podejmowania w zróżnicowanym zakresie aktywności artystycznej, sportowej i kulturalnej oraz społecznej. Studenci dzięki wsparciu władz Uczelni oraz Wydziału uczestniczą w wielu inicjatywach, są członkami różnych stowarzyszeń i organizacji studenckich ZUT w Szczecinie.

Uczelnia i Wydział wspierają rozwój kultury fizycznej studentów przez dostęp do obiektów sportowych. Studenci Wydziału realizują również programowe zajęcia sportowe.

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz wsparcie w razie wystąpienia sytuacji konfliktowych bądź patologicznych na Wydziale realizowanej jest przez Opiekunów poszczególnych lat. Szczegółowe regulacje są zawarte w *Regulaminie studiów wyższych w ZUT w Szczecinie* oraz *Kodeksie etyki studenta ZUT w Szczecinie* i pozwalają na podjęcie skutecznych działań.

Studenci mają możliwość oceny zasobów materialnych w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej w ankiecie uczelnianej ankiecie dotyczącej oceny organizacji i funkcjonowania. Ankieta składa się z pytań macierzowych, które dotyczą jakości obsługi w dziekanacie, funkcjonowania administracji na uczelni, zaplecza bibliotecznego, jakości i dostępności infrastruktury mieszkaniowej w ramach osiedla studenckiego, możliwości korzystania z Internetu na uczelni, a także oceny zasad przyznawania pomocy materialnej, czy też działalności organów samorządu studenckiego. Za opracowanie wyników ankiety odpowiedzialny jest Dział Kształcenia, który kolejno udostępnia je władzom wydziałów. Sprawozdanie umieszcza się również na stronie internetowej uczelni. Ponadto zarówno kadra jak i studenci mogą zgłaszać pojawiające się problemy w zakresie sprawności pomocy dydaktycznych, laboratorium komputerowego za pomocą specjalnych kart i wpisów na portierni,

2.2.6.

Wyniki z wszystkich analiz wraz zaleceniami i wnioskami gromadzone są w opracowanych przez Wydziałową komisję ds. jakości kształcenia *Rocznych sprawozdaniach z Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*, który zawiera wnioski z przeszło 35 badań prowadzonych w ciągu całego roku a umocowanych w procedurach i regulaminach.

Wnioski z prac są udostępniane pracownikom i studentom. Większość informacji i badań jest dystrybuowana do pracowników i studentów uczestniczących w pracach komisji drogą elektroniczną (e-mail, google docs), jak również przez stronę internetową Wydziału zakładka: „Kształcenie” dział „Sprawozdania” oraz uczelniany system aktów prawnych. Informacje dotyczące procesu kształcenia są ponadto dostępne w zasobach uczelnianych baz: *SylabusKRRK*, *UczelniaXP*, platformie e-dziekanat lub w sposób tradycyjny, w

dziekanatach. Informacje dotyczące programów kształcenia są ponadto dostępne na stronie krk.zut.edu.pl.

Pracownicy wyrażają swoje opinie w pracach poszczególnych komisji, tj. komisjach: ds. jakości, dydaktycznej i w Radach Programowych kierunków, gdzie poszczególne obszary są omawiane. We wszystkich tych gremiach czynny udział biorą studenci. Komisje sporządzają protokoły, dokumentację elektroniczną a odpowiedzialni pracownicy notatki służbowe, które uzupełniają przeprowadzone badania i spisane wnioski.

Interaktywny kontakt studentów i interesariuszy zewnętrznych możliwy jest ponadto przez portal społecznościowy facebook: www.facebook.com/Wydzia%C5%82-Ekonomiczny-ZUT-355377367909866/ oraz anglojęzyczną stronę: www.facebook.com/EconomicsWPUT.

Procedury, metody badania, narzędzia badawcze służące gromadzeniu informacji, a także zasady pracy nad tymi materiałami zostały szczegółowo opracowane i omówione.

Informacje dotyczące realizowanej polityki jakości kształcenia, programów studiów, zakładanych efektów kształcenia oraz organizacji i procedur toku studiów studenci mogą odnaleźć na stronie internetowej Uczelni, Wydziału, w systemach obsługujących studentów oraz w gablotach informacyjnych umieszczonych w budynkach wydziałów. W ankietach nie pojawia się bezpośrednie pytanie dotyczące oceny dostępności informacji na ten temat, jednak jak zauważali sami studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO, mają oni możliwość zawarcia swoich uwag w pytaniach otwartych.

2.2.7.

Wydział realizuje otwartą politykę informacyjną, systematycznie udostępnia informacje w formie raportów i zestawień wszystkim zainteresowanym. Interesariusze zewnętrzni mogą zapoznać się z syntetycznymi informacjami a wewnętrzni na bieżąco otrzymują wyniki badań nt. jakości kształcenia oraz zmian w programach studiów – zgodnie z podziałem kompetencji w ramach WSZJK.

W udostępnianiu informacji kluczową rolę na Wydziale odgrywa strona internetowa www.ekonomia.zut.edu.pl, która jest podzielona na główne kategorie: Dla kandydata, Dla studenta, Dla pracownika i Dla doktoranta. W zakładce „Kształcenie” i dziale „Dla studenta” są umieszczane i aktualizowane na bieżąco informacje dotyczące przebiegu i organizacji studiów. Studenci mają bezpośredni dostęp do wszystkich informacji, związanych z np. organizacją roku akademickiego, programami i planami studiów, terminami zajęć i zjazdów dla studentów niestacjonarnych, warunkami rejestracji na kolejny semestr, praktykami studenckimi, pomocą materialną i na temat stypendiów za wyniki w nauce. Na stronie znajdują się też informacje nt. procesów i procedur dyplomowania, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz terminów obron. Strona internetowa jest stale aktualizowana o bieżące informacje, które stanowią istotny element kształtowania postaw studentów.

Dla wszystkich użytkowników informacje nt. jakości kształcenia są dostępne w zakładce „Kształcenie” dział „Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia”, w której usystematyzowano niezbędne informacje dotyczące prowadzonej na Wydziale polityki projakościowej oraz w dziale „Sprawozdania” zawierającym kluczowe dokumenty wynikowe WSZJK. Na stronie znajdują się najważniejsze akty prawne w tym informacje o zakładanych efektach kształcenia, programy studiów, plany studiów, sylabusy, informacje na temat harmonogramu sesji, terminach konsultacji nauczycieli, pracy jednostek Wydziału, w tym dziekanatów, oraz treści obowiązujących na Wydziale procedur i regulaminów.

Na bieżąco udostępniane są też kolejne funkcjonalności wdrażanego w Uczelni systemu informatycznego UczelniaXP zapewniającego studentom i nauczycielom na platformie e-dziekanat dostęp do rozkładów zajęć, informacji bieżących, ocen i ich rozkładu, materiałów dydaktycznych, itp.

Cyklicznie na Wydziale odbywają się spotkania organizacyjne ze studentami. Informacji na temat przebiegu i organizacji studiów udziela również kadra administracyjna, w tym dziekanaty, sekretariaty Jednostek, pracownicy obsługi. Informacje są też powielane na tablicach ogłoszeń przed dziekanatem i poszczególnymi Jednostkami.

2.3.

Na Wydziale Ekonomicznych wdrożono rozbudowany zestaw metod i narzędzi monitorowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości (WSZJK), którego świadectwem są sporządzane systematycznie sprawozdania Wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia.

W szczególności każdy z ok. 35 raportów i zestawień wykorzystanych na potrzeby sporządzenia *Rocznego sprawozdanie z WSZJK*, które sporządza WKdsJK, stanowi *de facto* osobne, często autorskie

narzędzie badawcze wykorzystywane w zakresie określonej procedury lub kilku procedur. Zazębianie się narzędzi pozwala na krzyżowy monitoring więcej niż jednego procesu oraz jest podstawą wnioskowania co do koniecznych usprawnień.

Przykładowo monitoringiem objęta jest:

- poprawność planowania sesji (równomierności rozkładów egzaminów w sesji),
- weryfikowane obciążenie poszczególnych przedmiotów liczbą punktów ECTS,
- systematyczność realizacji zajęć (ankietą studenta nt. zajęć),
- organizacja pracy Wydziału (ankietą funkcjonalną),
- sprawność sprzętu komputerowego (zgłoszenia za pomocą specjalnych kart i wpisy na portierni), etc.
- proces wyboru przedmiotów obieralnych, specjalności,
- poprawność wyznaczenia terminów konsultacji,
- rozkład zajęć dydaktycznych,
- obciążenie sal dydaktycznych,
- rozkład ocen egzaminacyjnych w semestrze.

Sugestie i wnioski z opinii (ankiet) słuchaczy studiów, w tym podyplomowych, są okresowo omawiane w celu systematycznej oceny jakości kształcenia i doskonalenia polityki jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

3. Uzasadnienie

Podsumowując można stwierdzić, iż wewnętrzne akty prawne regulują kwestie zapewnienia jakości kształcenia we wszystkich obszarach działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia są spójne oraz w pełni zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji należy stwierdzić, iż Wydział Ekonomiczny, posiada wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia, zarówno o charakterze ogólnym, jak i odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania uczelnianego systemu zapewnienia jakości. Przepisy te w sposób kompleksowy określają procedury i cele jakościowe. Są one również spójne oraz zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi. Wszystkie elementy tego systemu są dobrze opracowane.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż Wydział Ekonomiczny podejmuje nieustanne działania w zakresie doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia. Sposób prowadzenia i zakres dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia jest bardzo staranny.

Członkowie Wydziałowego Sejmiku biorą udział w procesie projektowania i okresowego przeglądu programów oraz oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach przez jednostkę. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się odnośnie systemu oceny stosowanego przez wykładowców, a także sposobu prowadzenia zajęć oraz metod nauczania. Ponadto mogą ocenić pracę wykładowców, a także posiadają dostęp do wyników z przeprowadzonych ankietyzacji. Jednak trzeba też zaznaczyć, że Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO nie posiadali wiedzy na temat wpływu wyników ankiet na poprawę jakości kształcenia, nie potrafili wymienić żadnych konkretnych zmian wynikających z ankiet.

Studenci wyrażają swoją opinię na temat infrastruktury dydaktycznej i naukowej w ankiecie ewaluacyjnej. Informacje dotyczące polityki jakości kształcenia, programów studiów, zakładanych efektów kształcenia oraz organizacji i procedur toku studiów są dostępne na stronie internetowej uczelni, wydziału, a także w systemach obsługi studenta.

4. Zalecenia

Uzupełnienie składu Senatu o jednego przedstawiciela studentów

3. Efektywność polityki kadrowej realizowanej w jednostce

3.1 Jednostka dysponuje zasobami kadrowymi dostosowanymi do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej, naukowej lub badawczo-rozwojowej. *

3.2 Jednostka prowadzi efektywną politykę kadrową umożliwiającą właściwe wykorzystanie potencjału pracowników naukowo-dydaktycznych, rozwój ich kwalifikacji i pozyskiwanie nowych pracowników oraz sprzyjającą umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Jednostka zatrudnia 62 nauczycieli akademickich. Prawie wszyscy są zatrudnieni w ZUT jako podstawowym miejscu pracy. W skład minimum kadrowego kierunku *ekonomia* studia I i II stopnia wchodzi 38, a kierunku *zarządzanie* studia I stopnia 14 nauczycieli akademickich. W skład minimum kadrowego kierunku *turystyka i rekreacja* wchodzi 12 nauczycieli akademickich. Można potwierdzić, iż nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe mają bogaty dorobek publikacyjny, który został przedstawiony w Załączniku nr 15 do Raportu samooceny. Z wzmiankowanego dokumentu wynika, iż pracownicy Wydziału w latach 2013-2015 opublikowali w czasopiśmie recenzowanych wymienionych w wykazie ministra, o którym mowa w § 4 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia 488 artykułów. Byli autorami lub współautorami 132 monografii. Z ustaleń poczynionych w trakcie wizytacji ZO wynika, iż nauczyciele akademicy zaangażowani w dydaktykę w ocenianej jednostce posiadają ponadto znaczne doświadczenie zawodowe, są ekspertami cenionymi w środowisku naukowym i wśród praktyków. Analizując strukturę kwalifikacji kadry akademickiej pod kątem prowadzenia poszczególnych kierunków studiów można stwierdzić, iż wymogi minimum kadrowych są spełnione.

Na kierunku *ekonomia* studia I stopnia zajęcia dydaktyczne prowadzi 54 nauczycieli akademickich związanych z obszarem nauk społecznych, z których 43 reprezentuje dyscyplinę ekonomia, 6 dyscyplinę nauki o zarządzaniu 4 finanse, 1 prawo. Ponadto zajęcia prowadzi 6 specjalistów z zakresu językoznawstwa. Na kierunku *ekonomia* studia II stopnia zajęcia dydaktyczne prowadzi 44 nauczycieli akademickich związanych z obszarem nauk społecznych, z których 39 reprezentuje dyscyplinę ekonomia, 2 dyscyplinę nauki o zarządzaniu, 3 finanse oraz 1 nauczyciel reprezentuje dyscyplinę prawo. Ponadto zajęcia prowadzi 4 specjalistów z zakresu językoznawstwa.

Na kierunku *zarządzanie* studia I stopnia zajęcia dydaktyczne prowadzi 48 nauczycieli akademickich związanych z obszarem nauk społecznych, z których 30 reprezentuje dyscyplinę ekonomia, 13 dyscyplinę nauki o zarządzaniu, 4 finanse oraz 1 prawo. Ponadto zajęcia prowadzi 6 specjalistów z zakresu językoznawstwa.

Na kierunku *turystyka i rekreacja* studia I stopnia zajęcia dydaktyczne prowadzi 40 nauczycieli akademickich związanych z obszarem nauk społecznych oraz z obszarem nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z których 27 reprezentuje dyscyplinę ekonomia, 3 dyscyplinę nauki o zarządzaniu, 2 finanse, 1 psychologię, 4 technologię żywności i żywienie oraz 4 agronomię.

Należy zauważyć, iż w strukturze osób prowadzących zajęcia na kierunku zarządzanie dominują specjaliści z zakresu dyscypliny ekonomia, do której formalnie nie przypisano efektów kształcenia. Liczba nauczycieli akademickich posiadających dorobek w dyscyplinie nauki o zarządzaniu prowadzących zajęcia na omawianym kierunku jest jednak wystarczająca do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na studiach I stopnia. Tym niemniej warto zalecić uwzględnienie w polityce kadrowej wzmocnienia kadry specjalistów z zakresu nauk o zarządzaniu z punktu widzenia doskonalenia jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*.

Odnosząc się do struktury obsady kadrowej kierunku *turystyka i rekreacja* należy zauważyć brak wśród nauczycieli akademickich specjalistów z takich dziedzin i dyscyplin nauki związanych z efektami kształcenia charakterystycznymi dla kierunku jak: dyscyplina geografia w dziedzinie nauk o ziemi, dziedzina nauk o zdrowiu, dziedzina nauk o kulturze fizycznej.

3.2

Zgodnie z Raportem samooceny Polityka kadrowa na Wydziale jest nastawiona na optymalizację poziomu i struktury zatrudnienia z punktu widzenia efektywności działalności naukowo-dydaktycznej na rozwój naukowy kadry przez system ocen i motywacji. Uczelnia deklaruje, iż polityka kadrowa na Wydziale koncentruje się na przestrzeganiu zasad terminowego zdobywania stopni naukowych. Osoby z tytułem doktora są obecnie zatrudniane na czas określony, wyznaczony przez limit lat wymaganych dla zrobienia doktoratu. System motywacyjny przyczynia się do szybkiego rozwoju naukowego znacznej części pracowników. System ocen pracowników obejmuje: coroczną parametryczną ocenę działalności naukowej każdego pracownika, okresowe, regulaminowe oceny pracowników dokonywane przez Wydziałową komisję oceniającą, oceny pracowników podlegających rotacji, oceny zajęć dydaktycznych dokonywane przez studentów, hospitacje zajęć dokonywane przez samodzielnych pracowników nauki. Natomiast system motywacyjny zawiera takie elementy jak: udzielanie urlopów naukowych, dofinansowywanie publikacji habilitacyjnych (osiągnięć), nagradzanie pracowników z największą liczbą punktów za publikacje. Należy docenić wysokie nagrody Rektora za działalność naukową, I, co szczególnie ważne, fakt, iż w ubiegłym roku pracownicy otrzymali aż 26 nagród Rektora. Polityka kadrowa Wydziału sprzyja internacjonalizacji kadry. Każdego roku pracownicy

korzystają z wyjazdów dydaktycznych i szkoleniowych w ramach programu Erasmus Plus. Wydział dysponuje 55 umowami z uczelniami w Europie, do których organizowanych jest 10-15 wyjazdów każdego roku. Umieędzynarodowieniu sprzyjają także przyjazdy profesorów wizytujących – w roku 2013 goszczono 3 profesorów, w roku 2014 – 6, w roku 2015 – 7. Każdy z nich prowadzi minimum 60 godzin wykładów w języku obcym. Profesorowie wizytujący spotykają się z pracownikami i studentami Wydziału podczas otwartych wykładów.

Analiza danych na temat rozwoju kadry akademickiej w ocenianej jednostce (Tabela nr 5 Raportu samooceny) wskazuje, iż w latach 2011 - 2015 10 osób uzyskało stopień naukowy doktora w dyscyplinie ekonomia. Ponadto 2 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego także w dyscyplinie ekonomia.

Polityka kadrowa była przedmiotem rozmowy ZO z Dziekanem i Prodziekanem Wydziału. Z rozmowy wynika, iż kluczowy wpływ na politykę kadrową Wydziału wywiera presja na oszczędności zaznaczająca się w polityce władz rektorskich. Jednocześnie Rektor podejmuje autonomiczne decyzje w kwestii zwolnień pracowników po okresie 8 lat od uzyskania stopnia doktora. W konsekwencji wpływ Wydziału na politykę kadrową jest ograniczony. Dotyczy to także prac Komisja ds. ocen pracowników, która dokonuje oceny pracowników co 2 lata a czasami co roku. Wnioski z prac komisji nie zawsze są wdrażane przez Rektora. Tym niemniej Władze wydziału liczą na szybkie uzyskanie habilitacji przez kilka osób.

W czasie wizytacji kadra dydaktyczna potwierdzała wsparcie władz Wydziału w dążeniach kadry do współpracy z ośrodkami akademickimi i uczelniami zagranicznymi. Kadra nie może liczyć na wsparcie finansowe Wydziału, natomiast może być pewna pomocy doradczej i organizacyjnej. Pozytywnie też oceniano współpracę z profesorami zagranicznymi, których zapraszają Władze Wydziału.. Według opinii studentów zagranicznych wykłady profesorów wizytujących są szczególną wartością i wpisują się w nową jakość kształcenia. Ocena wykładów obcojęzycznych przez studentów polskich była mocno zróżnicowana, w zależności od ich poziomu znajomości języka obcego. Dzięki wspólnym zajęciom ze studentami zagranicznymi, polscy studenci poznają specjalistyczne słownictwo, pogłębiają znajomość języka obcego, a także wykazują większe zrozumienie innych kultur i otwartość na świat. Również dla kadry dydaktycznej obecność profesorów z innego środowiska i z innym doświadczeniem jest źródłem inspiracji i nowych możliwości współpracy.

3. Uzasadnienie

Można potwierdzić, iż jednostka dysponuje zasobami kadrowymi dostosowanymi do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej i naukowej. Analiza struktury kadry pod kątem specjalności naukowych w kontekście prowadzonych kierunków kształcenia pozwala potwierdzić spełnienie wymogów minimum kadrowego dla poszczególnych kierunków. Ponadto analiza kadry prowadzącej zajęcia na poszczególnych kierunkach i stopniach kształcenia pozwala potwierdzić, iż Wydział zapewnia kadre dydaktyczną o kwalifikacjach dostosowanych do zakładanych efektów kształcenia. Kwalifikacje kadry właściwie odpowiadają kierunkom prowadzonych badań, które są ściśle powiązane z kierunkami kształcenia. Można zauważyć obszary, w obrębie których istnieją możliwości poprawy struktury angażowanej kadry dydaktycznej. W strukturze osób prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* dominują specjaliści z zakresu dyscypliny ekonomia, do której formalnie nie przypisano efektów kształcenia. W strukturze obsady kadrowej kierunku *turystyka i rekreacja* należy zauważyć, iż brak jest wśród nauczycieli akademickich specjalistów z takich dziedzin i dyscyplin nauki związanych z efektami kształcenia charakterystycznymi dla kierunku jak: dyscyplina geografia w dziedzinie nauk o ziemi, dziedzina nauk o zdrowiu, dziedzina nauk o kulturze fizycznej.

Jednostka prowadzi politykę kadrową wynikającą z przyjętej strategii rozwoju kadry. Podstawą tej polityki jest dążenie do rozwoju naukowego. Uwzględniając istniejącą strukturę kadry można zauważyć, iż w niewystarczającym tempie powiększa się grupa samodzielnych pracowników nauki. Oceny okresowe są prowadzone systematycznie i rzetelnie. Ograniczeniem możliwości wdrażania ich wyników jest autonomia władz rektorskich w podejmowaniu decyzji kadrowych. Realizowana polityka kadrowa realnie sprzyja umieędzynarodowieniu kadry włączonej w proces kształcenia. Współpraca międzynarodowa doskonale sprzyja też rozwojowi kadry.

4. Zalecenia

Należy kontynuować wysiłki na rzecz poszerzania kadry samodzielnych pracowników naukowych. i uwzględnić w polityce kadrowej wzmocnienia kadry specjalistów z zakresu nauk o zarządzaniu.

Odnosząc się do obsady kadrowej kierunku *turystyka i rekreacja* należy rozważyć potrzebą

angażowania specjalistów z takich dziedzin i dyscyplin nauki związanych z efektami kształcenia charakterystycznymi dla kierunku jak: dyscyplina geografia w dziedzinie nauk o ziemi, dziedzina nauk o zdrowiu, dziedzina nauk o kulturze fizycznej.

Należy zalecić zwiększenie samodzielności Wydziału w zakresie prowadzenia polityki kadrowej.

4. Zapewnienie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej zgodnie ze strategią rozwoju jednostki

4.1 Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową dostosowaną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach studiów, oraz działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej. *

4.2 Jednostka zapewnia realizację celów strategicznych w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej, uwzględniając potrzeby wynikające z prowadzonej działalności dydaktycznej, naukowej lub badawczo-rozwojowej oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1

Bazę dydaktyczną Wydziału stanowią sale dydaktyczne: wykładowe, seminaryjno-ćwiczeniowe i pracownie komputerowe, zlokalizowane w dwóch nieodległych budynkach przy ul. Żołnierskiej 47 i ul. Janickiego 31. Pierwszy z wymienionych budynków mieści m.in. dziekanat, salę Rady Wydziału, Aulę i bibliotekę. Drugi, mniejszy i nowocześniejszy, stanowi równorzędny obiekt dydaktyczny i miejsce pracy nauczycieli akademickich.

Baza dydaktyczna Wydziału jest wykorzystywana przez studentów wszystkich prowadzonych na Wydziale stopni i kierunków studiów, w tym słuchaczy studiów podyplomowych. Wydział dysponuje 24 salami dydaktycznymi z 787 miejscami o łącznej powierzchni ok. 1722 m². Większość sal wykładowych jest wyposażona w zestawy multimedialne. Największe sale audytorijne nr 216 (Aula), 214 i 13 przy ul. Żołnierskiej pełnią również funkcję sal konferencyjnych podczas m.in. obron prac doktorskich, konferencji naukowych czy olimpiad i konkursów organizowanych przez Wydział. Pozostałe sale dydaktyczne wyposażone są we własne lub przenośne zestawy audiowizualne. W bazie dydaktycznej Wydziału Ekonomicznego znajduje się 9 sal komputerowych z 211 stanowiskami komputerowymi.

Spośród dwóch budynków będących w gestii Wydziału Ekonomicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (przy ul. Żołnierskiej 47 i ul. Janickiego 31) jeden jest bardzo dobrze przystosowany, ale drugi nie jest przystosowany do potrzeb niepełnosprawnych studentów i słuchaczy studiów podyplomowych. Obecnie na Wydziale nie studiuje osoba niepełnosprawna ruchowo.

Studenci i słuchacze studiów podyplomowych mogą nieodpłatnie korzystać z oprogramowania firmy Microsoft i oprogramowania Dreamspark, które zapewnia dostęp do pakietu Statistica, Symfonia Mała Księgowość, Symfonia F-K i innych programów. Wszystkie budynki Uczelni objęte są otwartą, bezpłatną siecią Wi-Fi.

Pracownicy i studenci Wydziału mają bezpłatny dostęp do platformy Microsoft DreamSpark Premium zawierającej bogaty pakiet oprogramowania, w tym: systemy operacyjne, narzędzia programistyczne. Uczelnia udostępnia również szereg usług własnych typu: sieci VPN, przestrzeń dyskową, platformy e-learningowe, etc. Dodatkowo studenci i pracownicy Wydziału mogą korzystać z oprogramowania zakupionego do celów dydaktycznych, jak: Statistica, Symfonia Mała Księgowość, Symfonia F-K. W budynkach Wydziału jest wolny dostęp do sieci bezprzewodowej (Wi-Fi). W budynku głównym przy ul. Żołnierskiej znajdują się stanowiska komputerowe z dostępem do sieci Internet, z których mogą korzystać studenci. Studentom udostępnia się również sprzęt i oprogramowanie w jednostkach, w ramach działalności kół naukowych i podczas wykonywania prac projektowych czy dyplomowych

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO wyrazili bardzo dobre opinie na temat bazy dydaktycznej i naukowej. Ich zdaniem umożliwia im ona osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia a także włączanie się w badania naukowe. Ponadto w ocenie studentów baza, w której realizują praktyki nie budzi żadnych zastrzeżeń, a tym samym pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4.2

Biblioteka główna Uczelni posiada zbiór 412 tys. woluminów i dysponuje 192 miejscami w czytelni, natomiast

Biblioteka Wydziału Ekonomicznego zajmuje powierzchnię 223 m² i posiada 34 miejsca do pracy własnej, w tym 4 z dostępem do sprzętu komputerowego i drukarki. Biblioteka wydziałowa dysponuje zbiorem 12 tys. książek i 46 tytułami prenumerowanych czasopism, wśród których są „*Ekonomista*”, „*Polityka społeczna*”, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstw*”, „*Marketing i Rynek*”, „*Marketing w Praktyce*”, „*Harvard Business Review*”, „*Nieruchomości*”, „*Świat Nieruchomości*”, „*Hotelarz*”, „*Podróże*”, „*Voyage*”, „*Rynek Turystyczny*”, „*Bank*”, „*Bank i Kredyt*”, „*Rachunkowość*”, „*Rachunkowość Budżetowa*” i inne. Układ czasopism jest alfabetyczny a książek tematyczny. Zbiory Biblioteki Wydziału Ekonomicznego stanowią książki i czasopisma z zakresu szeroko pojętej ekonomii, zarządzania, marketingu, finansów, bankowości, ekonometrii, statystyki, matematyki, rynku nieruchomości, logistyki, turystyki, ekonomiki rolnictwa, globalizacji gospodarki i inne.

Biblioteka jest całkowicie skomputeryzowana, a Czytelnicy posiadają swobodny dostęp do Internetu. Mogą korzystać z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki i innych baz tekstowych, jak Agro, SIGŻ, BazEkon, IBUK, Scopus ACS, Ebsco, Web of Science. Biblioteka ZUT zapewniła zdalny dostęp do pełnych tekstów 38 966 tytułów czasopism zagranicznych. Zespołowi PKA udostępniono dane na temat liczby sesji, przeszukań i pobranych tekstów w 23 bazach danych dostępnych w bibliotece Uczelni.

W 2015 roku Biblioteka Wydziału Ekonomicznego udostępniła 15095 woluminów, co dało jej trzeci wynik wśród bibliotek wydziałowych ZUT. Liczba odwiedzin była również wysoka i wyniosła 4369.

3. Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna (sale wykładowe, laboratoria i specjalistyczne pracownie) i naukowa jest dobrze dostosowana do procesu kształcenia na ocenianym Wydziale Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i w pełni pozwala na osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia. Baza infrastrukturalna Wydziału jest od wielu lat intensywnie eksploatowana, ale równocześnie systematycznie remontowana. Z pewnością stare przedwojenne, pokoszarowe budynki nie dają możliwości wdrożenia nowatorskich rozwiązań w zakresie aranżacji wnętrz, ale władze Wydziału dokładają należytych starań, aby jak najlepiej służyły młodzieży studenckiej i kadrze akademickiej.

Zasoby biblioteczne, jakimi dysponuje Wydział Ekonomiczny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych. Zbiory te są systematycznie wzbogacane. Ponadto studenci i słuchacze studiów podyplomowych posiadają dostęp do zbiorów Wirtualnej Biblioteki Nauki i innych baz danych.

Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową dostosowaną do potrzeb prowadzonych kierunków, a tym samym zapewniającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz możliwość włączania się w badania naukowe.

4. Zalecenia

brak

5. Współdziałanie z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi

5.1 Jednostka, realizując strategię rozwoju, współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi, a także z instytucjami działającymi w jej otoczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz uczestniczy w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich. *

5.2 Jednostka dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia, m.in. poprzez mobilność studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich, realizację programów studiów w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1. Ocena – wyróżniająco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Zakres współpracy Wydziału Ekonomicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z interesariuszami zewnętrznymi oceniany jest bardzo wysoko. W dokumentacji udostępnionej przez władze Wydziału Zespołowi Oceniającemu PKA znajdują się porozumienia o współpracy zawarte z 25 następującymi podmiotami:

1. Związek Banków Polskich w Warszawie;
2. Biuro Informacji Kredytowej, Spółka Akcyjna w Warszawie;
3. Biuro Informacji Gospodarczej Infomonitor, Spółka Akcyjna w Warszawie;
4. Zachodniopomorski Klaster Przemysłów Kreatywnych w Szczecinie;
5. Agencja Rynku Rolnego, Oddział Terenowy w Szczecinie;
6. Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach;
7. Zachodniopomorska Izba Rolnicza w Szczecinie;
8. Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Szczecinie;
9. Fundacja „Kołobrzeg Polskie Centrum SPA” w Kołobrzegu;
10. Fundacja IT w Szczecinie;
11. Lokalna Grupa Działania Stowarzyszeń „Lider Pojezierza”;
12. Regionalne Stowarzyszenie Turystyczno-Uzdrowiskowe w Kołobrzegu;
13. Stowarzyszenie „WIR” w Stargardzie Szczecińskim;
14. Stowarzyszenie „SIEJA” Marianowo;
15. Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Gryficach;
16. Powiat Stargardzki;
17. Gmina Marianowo;
18. Gmina Stara Dąbrowa;
19. Uzdrowisko Kołobrzeg;
20. Hotel Zdrojowy Pro-Vita w Kołobrzegu;
21. Przedsiębiorstwo „Pamet” w Świdwinie;
22. Przedsiębiorstwo Pigpol Sp. z o.o. w Łozicach;
23. Gremius Podemski Sp. J. w Mieszynie;
24. Przedsiębiorstwo Aroma w Wałczu;
25. Miniprzsiębiorstwo „4Phone” w Gryficach.

Ponadto na stronie internetowej Wydziału zamieszczono informacje o kolejnych partnerach, wśród których wymieniono następujące podmioty:

1. Regionalne Stowarzyszenie Turystyczno-Uzdrowiskowe w Kołobrzegu
2. Północna Izba Gospodarcza w Szczecinie
3. Krajowe Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich
4. Centrum Zdrowia i Relaksu "Verano" Sp. z o.o.
5. Gmina Stargard
6. Miasto i Gmina Chociwel

Wydział Ekonomiczny ZUT wypracował wdrożył procedurę oceny efektów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych. Obejmuje ona także kształcenie w ramach oferowanych studiów podyplomowych. W dokumentacji znajdują się notatki służbowe z kilku spotkań Kapituły Biznesu, podczas których analizowano proponowane zmiany w programie studiów oraz podziękowania ze strony Dziekana Wydziału Ekonomicznego ZUT za zaangażowanie i prace eksperckie wykonane przez członków Kapituły Biznesu. Do zadań Kapituły Biznesu należy m.in. konsultowanie oferty edukacyjnej Wydziału, tworzenie i opiniowanie programów studiów, świadczenie usług doradczych i szkoleniowych.

Kapitułę Biznesu tworzy 16 przedstawicieli pracodawców Szczecina i regionu, reprezentujących 14 następujących przedsiębiorstw i instytucji:

1. Gmina Stara Dąbrowa;
2. Biuro Turystyczne „Kotaltravel”;
3. Agencja Rynku Rolnego w Szczecinie;
4. Carlsberg Supply Company Polska w Szczecinie;
5. Biuro Rachunkowe „Księgowi.info.pl”;
6. Uzdrowisko Kołobrzeg S.A.;
7. Polskie Radio Szczecin;
8. Lion’s Bank w Szczecinie;
9. Kancelaria Doradców Podatkowych;
10. Powiat Goleniowski;
11. Fundacja FI;
12. Naczelna Organizacja Techniczna w Szczecinie;
13. Przedsiębiorstwo „Pamet” w Świdwinie;

14. Północna Izba Gospodarcza w Szczecinie;

Na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego istnieje zakładka „Dla biznesu”. Zawiera ona szczegółowe informacje adresowane do zachodniopomorskich przedsiębiorstw i instytucji na temat możliwości współpracy z Wydziałem Ekonomicznym ZUT w zakresie:

1. ustalania koncepcji i modyfikacji programu studiów;
2. zgłaszania miejsc praktyk i staży dla studentów, w tym stażystów z zagranicy;
3. prowadzenia badań, analiz i ekspertyz, w tym badań rynku, analiz finansowych i statystycznych, badań obszarów wiejskich badań naturalnych obszarów chronionych, analiz dotyczących rozwoju lokalnego i regionalnego oraz współpracy transgranicznej, doradztwa inwestycyjnego, opiniowania innowacyjności w zakresie technologii i usług, pozyskiwania funduszy europejskich, itp.;
4. sponsoringu różnego rodzaju inicjatyw o charakterze społecznym w sferze kultury, sportu, działalności charytatywnej i innych.

Istnieje również oferta dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, polegająca na organizacji zajęć prezentacji multimedialnych i warsztatów w celu pobudzenia ekonomicznych zainteresowań młodzieży licealnej i pogłębienia jej wiedzy.

Na stronie internetowej Wydziału zamieszczono sprawozdanie z ankietyzacji pracodawców w roku akademickim 2015/2016. Badania obejmujące pracodawców zatrudniających absolwentów studiów wyższych ZUT w Szczecinie przeprowadzono z wykorzystaniem ankiety internetowej na przełomie 2015 i 2016 roku. Kwestionariusz ankiety został rozdystrybuowany do 1442 podmiotów gospodarczych. Niestety uzyskano bardzo niewielką zwrotność ankiet na poziomie 2% - odpowiedzi udzieliło 27 pracodawców. Ankieta składała się z 11 pytań. Przykładowo w pytaniu nr 3 „Jak ocenia Pan/Pani poziom przygotowania absolwentów ZUT w Szczecinie?” uzyskano następującą strukturę odpowiedzi: bardzo dobrze: 0, dobrze: 9, słabo: 2, bardzo słabo 3, trudno powiedzieć 13. W innych pytaniach ankiety respondentów zapytano o takie kwestie jak:

- jakimi kryteriami kieruje się Pan/Pani przyjmując absolwenta szkoły wyższej do pracy w swojej firmie?
- na jakich specjalistów na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie?
- na które z kwalifikacji i umiejętności pracodawcy zwracają szczególną uwagę?
- jakie cechy i zdolności powinien posiadać absolwent szkoły wyższej, by być dobrym pracownikiem?
- jakie są braki w wykształceniu i kwalifikacjach absolwentów ZUT?
- czy istnieje potrzeba uzupełnienia programów nauczania na studiach o zagadnienia, których znajomość jest niezbędna do funkcjonowania na rynku pracy?
- na jakich specjalistów na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie?
- która uczelnia w regionie szczecińskim jest najlepsza?

Wyniki badań pracodawców dostępne są na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego w zakładce „Dział Kształcenia”.

Podczas wizytacji Wydziału odbyło się spotkanie Zespołu Oceniającego PKA z 9 przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych. Byli wśród nich głównie członkowie Kapituły Biznesu: dyrektor banku, były dyrektor Agencji Rynku Rolnego w Szczecinie, przedstawiciel Naczelnej Organizacji Technicznej w Szczecinie, prezes zarządu Polskiego Radia Szczecin, prezes zarządu Uzdrowiska Kołobrzeg, dyrektor firmy Carlsberg, wójt gminy Stara Dąbrowa, właściciel biura turystycznego, doradca podatkowy. W trakcie owocnej dyskusji interesariusze pozytywnie ocenili absolwentów Uczelni, którzy podjęli pracę zawodową w przedsiębiorstwach i instytucjach przez nich reprezentowanych. Zwracali również uwagę na wielowymiarowy i długotrwały charakter współpracy oraz potrzebę wprowadzania nowych zajęć o charakterze praktycznym, które byłyby adekwatne do oczekiwań pracodawców.

Podkreślić również należy zainteresowanie władz samorządowych rozwijaniem współpracy, natomiast wśród wyzwań stojących przed władzami Wydziału należy intensyfikacja współpracy o charakterze naukowo-badawczym z otoczeniem zewnętrznym. Wymaga to nie tylko formalizacji ram prawnych owej współpracy np. w kwestii zasad finansowania wspólnych projektów, czy przenoszenia praw własności, ale również wdrożenia bardziej skutecznych rozwiązań na rzecz pozyskiwania przedstawicieli praktyki gospodarczej, którzy byłiby skłonni do zacieśniania współpracy na linii nauka-biznes i współfinansowania określonych badań naukowych i prac zleconych. Zespół Oceniający PKA zaleca zatem podejmowanie kolejnych aktywnych działań na rzecz pozyskiwania środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych.

Warto podkreślić, że współpraca z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi poszczególne sektory (prywatny, publiczny, pozarządowy) i branże dotyczy wszystkich kierunków studiów, jakie ma w swojej ofercie Wydział Ekonomiczny i jest skorelowana z Misją i Strategią Rozwoju. Główne formy współpracy to

m.in.: opiniowanie programów studiów (w szczególności ich zmian) i efektów kształcenia na poszczególnych poziomach i rodzajach studiów, praktyki i staże studenckie, współpraca naukowa, doradcza i ekspercka, popularyzowanie nauki, wspólne projekty unijne, konferencje, warsztaty i szkolenia, organizowanie zajęć terenowych i wizyt studyjnych dla studentów. W ustalaniu zbioru deklarowanych efektów kształcenia bierze aktywny udział Kapituła Biznesu.

Współpracę z interesariuszami zewnętrznymi cechuje jednak także dużo nieformalnych kontaktów (niektóre opisane krótkimi notatkami służbowymi), licznych i różnorodnych działań (szkolenia, warsztaty, konferencje, usługi doradcze i eksperckie, gościnne wykłady). Ponadto warto zwrócić uwagę na pisemne opinie dotyczące programów studiów i efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, które mają użyteczny i autentyczny charakter.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni aktywnie działają także w instytucjach publicznych, organizacjach branżowych oraz przedsiębiorstwach prywatnych, realizują różnego rodzaju projekty o charakterze badawczym lub doradczym. Bliskie, często bezpośrednie i wieloletnie więzi biznesowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym w wymiarze lokalnym i regionalnym to niewątpliwy atut akredytowanej jednostki.

Jednostka prowadzi współpracę naukową i dydaktyczną w zakresie międzynarodowym. Wydział ma podpisane umowy z ośrodkami zagranicznymi w ramach programu Erasmus +, staży zagranicznych, prowadzeniach współpracy naukowej, projektów i grantów naukowych.

Wizytowany Wydział ma w ramach programu Erasmus + (ścieżki KA 103 i KA 107) podpisanych 54 umów z 20 różnymi krajami, przeważnie z UE. Z krajów poza unijnych szeroka współpraca została nawiązana z Turcją. Podpisane umowy są umowami realizowanymi z przewagą osób przyjeżdżających. W latach 2013-2015 na uczelnie zagraniczne wyjechało 20 studentów WE ZUT. Informacje o możliwościach wyjazdu na uczelnie zagraniczne studenci otrzymują drogą mailową oraz w postaci informacji zamieszczanych na tablicach informacyjnych. Student, który chce skorzystać z takiej oferty przygotowuje plan zajęć, które będzie realizował na uczelni zagranicznej. Z obowiązku zdobycia 50 punktów ECTS na uczelni macierzystej, musi w trakcie studiów zagranicznych uzyskać co najmniej 30 punktów. W razie niewywiązania się z tego obowiązku, brakujące punkty musi uzupełnić po powrocie na ZUT.

Wydział do swojej oferty włączył również tzw. „puste semestry”, które są przeznaczone dla studentów zagranicznych. W tym czasie obcokrajowcy realizują badania, które są im potrzebne do napisania prac magisterskich. Corocznie ktoś korzysta z takiego przywileju.

W odwrotności do wyjazdów studenckich, kształtowały się w ocenianym okresie wyjazdy pracowników dydaktycznych. Na WE ZUT przyjechało 16 pracowników uczelni partnerskich a wyjechało 50 pracowników własnych. Poza Erasmusem zostało podpisane jeszcze 13 umów z uczelniami zagranicznymi, z którymi rozwija się współpraca naukowa oraz dydaktyczno-programowa. Są to uczelnie z 11 krajów (Węgry, Indonezja, Ukraina, Cypr, Gruzja, Litwa, Rumunia, Słowacja, Białoruś, Łotwa i Niemcy). W ten rodzaj współpracy w latach 2013-16 zaangażowało się 34 pracowników i 536 studentów WE ZUT.

Wydział realizuje 2 projekty o charakterze międzynarodowym, w trzecim projekcie międzynarodowym był partnerem w realizacji. Aktualnie ubiega się o następne 4 projekty w ramach współpracy międzynarodowej. W oparciu o zrealizowane projekty i badania powstała monografia napisana w języku obcym i 6 artykułów. Dorobek naukowy pracowników WE ZUT, który został napisany i opublikowany w językach obcych jest imponujący. W językach obcych zostało opublikowanych :monografia, 32 rozdziały w monografiach i 91 artykułów.

Wiedzę i doświadczenia płynące ze współpracy międzynarodowej wykładowcy przekazują głównie na opiece nad kołami naukowymi. Powstają również nowe przedmioty, dochodzi do zmian w sylabusach. Do badań są włączani również studenci, poprzez prace seminaryjne i projekty, gdzie pojawiają się wątki międzynarodowe. Najlepsi studenci biorą udział w projektach międzynarodowych.

Ponadto jednostka prowadzi współpracę z instytucjami akademickimi i naukowymi w kraju oraz otoczeniem społecznym i gospodarczym. Studenci mają możliwość zaangażowania się w organizację konferencji, szkoleń, warsztatów.

W ramach uczelni funkcjonuje Biuro Karier, którego głównym celem jest nawiązywanie i podtrzymywanie współpracy pomiędzy uczelnią a sektorem gospodarczym. Zakres prac biura obejmuje m.in. przygotowanie studentów do skutecznego poszukiwania pracy, pozyskiwanie ofert pracy, praktyk i staży, prowadzenie bazy danych osób poszukujących pracy, organizację targów pracy, prezentacji firm oraz spotkań rekrutacyjnych na terenie uczelni, prowadzenie wykładów związanych z rynkiem pracy oraz warsztatów i szkoleń, kompletowanie informacji o firmach i wymaganiach stawianych przez pracodawców, współpracę z organizacjami studenckimi, szkołami wyższymi i instytucjami o podobnym profilu w kraju i za granicą.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO wyrazili pozytywne opinie na temat pracy Biura Karier w zakresie organizacji targów pracy, organizacji warsztatów i szkoleń, a także współpracy z organizacjami studenckimi.

5.2

Wydział posiada ofertę kształcenia dla obcokrajowców. Obecnie w jednostce studiuje studenci m.in. z Turcji, Grecji, Włoch. Obcokrajowcy uczestniczący w spotkaniu z ZO wyrazili pozytywne opinie na temat zajęć i wykładów z profesorami wizytującymi oraz uzyskiwanej pomocy od pracowników administracyjnych. Ich zdaniem najmocniejszą stroną wydziału jest szeroka oferta przedmiotów do wyboru z profesorami wizytującymi w trzech językach obcych.

Umiejscowieniu procesu kształcenia sprzyja obecność studentów zagranicznych. W tym semestrze jest ich 56 i można odnotować zdecydowaną tendencję wzrostową (w roku 2013 to było 25 osób). Wśród studentów zagranicznych najliczniejsze grupy tworzą Turcy, Hiszpanie, Grecy i Rumuni. Dla obcokrajowców została przygotowana bogata oferta zajęć w językach obcych. Aktualnie Wydział ma w ofercie 53 przedmioty, na życzenie studentów w 3 różnych językach (angielskim 44 przedmioty, rosyjskim 5 przedmiotów i 4 przedmioty w języku bułgarskim). W semestrze zimowym 2015/16 uruchomiono 28 takich przedmiotów, w semestrze letnim 19. Zajęcia te są wskazane dla studentów zagranicznych, jednak studenci z Polski są wyraźnie zachęceni do uczestnictwa w tych zajęciach obcojęzycznych. Swój wkład w umiędzynarodowienie kształcenia wnoszą również wykładowcy zagraniczni.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO poziom lektoratów z języka obcego ocenili jako wystarczający. Ich zdaniem zajęcia te przygotowują ich do posługiwania się specjalistycznym słownictwem związanym ze studiowanym kierunkiem w sposób komunikatywny. Ponadto studenci biorą udział w zajęciach prowadzonych w trzech językach obcych profesorów wizytujących. Uczestnicy spotkania z ZO posiadali podstawowe informacje na temat programu Erasmus – wiedzą czym jest program oraz do jakich ośrodków mogą wyjechać.

3. Uzasadnienie

Władze Wydziału Ekonomicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie wypracowały i wdrożyły kompleksowy mechanizm współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ich emanacją są prace Kapituły Biznesu. Ponadto bardzo aktywnie realizowana jest współpraca z ośrodkami akademickimi w kraju. W tabeli nr 9 Raportu Samooceny wymieniono 18 krajowych uczelni i instytucji naukowych, spośród wszystkich 84 podmiotów, z którymi współpracuje oceniany Wydział. Zakres i jakościowy charakter tej współpracy zasługują na wyróżnienie.

Wydział współpracuje z zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi. Stworzył warunki mobilności studentów i pracowników, wspiera ich organizacyjnie i doradczo. Wiedza i doświadczenia uzyskane na uczelniach zagranicznych są przekazywane studentom, którzy nie ukrywali z tego powodu zadowolenia. Studia na wizytowanym Wydziale są dla studentów zagranicznych atrakcyjne. Na wyjątkową ocenę zasługuje dorobek naukowy pracowników, opublikowany w językach obcych.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w programach w ramach współpracy z zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi, a także z instytucjami działającymi w otoczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturalnym ocenianej jednostki. Jednostka dąży do umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Studenci biorą udział w wymianach międzynarodowych i stażach zagranicznych. Poziom lektoratów z języków obcych został oceniony jako zadawalający.

4. Zalecenia

Przygotować bardziej atrakcyjną formę naboru do programów międzynarodowych z wykorzystaniem doświadczeń osób, które w takich programach uczestniczyły.

6. Funkcjonowanie systemu wsparcia studentów i doktorantów

6.1. Jednostka zapewnia studentom i doktorantom wsparcie w zakresie pomocy materialnej, w procesie uzyskiwania efektów kształcenia, oraz rozwoju aktywności naukowej, artystycznej lub sportowej: *

6.1.1 Zapewniana przez jednostkę opieka naukowa, dydaktyczna i materialna jest zorientowana na potrzeby studentów i doktorantów oraz uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, *

6.1.2 Jednostka wdrożyła skuteczny i przejrzysty system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji

konfliktowych.

6.2 Jednostka wspiera działalność samorządu i innych organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów oraz współpracuje z nimi, mając na uwadze realizację strategii; jednostka przeprowadza działania mające na celu aktywne włączenie studentów oraz doktorantów do prac organów kolegialnych jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza tych, których celem jest zarządzanie procesem dydaktycznym, zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia oraz zapewnianie wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego. *

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1

6.1.1

Uczestnicy spotkania z ZO wyrazili pozytywne opinie na temat kadry naukowo-dydaktycznej, która ich zdaniem w większości posiada wysokie kompetencje i dobre przygotowanie merytoryczne, a przede wszystkim potrafi przekazać wiedzę w sposób przejrzysty i zrozumiały. Studenci mają możliwość indywidualnych konsultacji w czasie wyznaczonych dyżurów, a także w przerwach między zajęciami. Uczestnicy spotkania z ZO studiujący w trybie niestacjonarnym zgłaszali uwagi dotyczące konsultacji. Ich zdaniem profesorowie nie mają ustalonych dyżurów w weekendy, a sami studenci ze względu na aktywność zawodową nie mogą skorzystać z konsultacji odbywających się od poniedziałku do piątku. Ponadto w ocenie studentów niestacjonarnych ustalony harmonogram zjazdów uległ zmianie w ciągu roku akademickiego i od 2 miesięcy zjazdy odbywają się co tydzień.

Studenci mogą ubiegać się o stypendia przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Szczegółowe zasady określa *Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom ZUT w Szczecinie* wprowadzony Zarządzeniem nr 54 Rektora ZUT z dnia 25.09.2015 r. w sprawie wysokości świadczeń stypendialnych dla studentów w roku akademickim 2015/2016 oraz procedura wdrażania działań na rzecz pomocy socjalnej studentom na Wydziale Ekonomicznym. Wnioski rozpatrywane są przez Wydziałową Komisję Stypendialną, skład której zgodnie z ust. 3 art. 177, stanowią studenci. Zdaniem uczestników spotkania z ZO system stypendialny jest klarowny i nie sprawia im żadnych trudności. Dodatkowo studenci mają możliwość starania się o świadczenia z Własnego Funduszy Stypendialnego uczelni za dodatkową działalność w organizacja studenckich.

Studenci nie zgłaszali żadnych uwag w stosunku do obsługi administracyjnej. Ich zdaniem mogą oni liczyć na pomoc pracowników administracji w zakresie procesu dydaktycznego oraz pomocy materialnej. Studenci niepełnosprawni mają możliwość uzyskania świadczeń zgodnych z art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Infrastruktura wydziału nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek przy ul. Żołnierskiej, w którym mieści się dziekanat, nie posiada wind, podjazdów ani toalet dla osób niepełnosprawnych. Drugi budynek wydziału (nowszy) w swojej konstrukcji nie posiada barier architektonicznych i został wyposażony w windy, podjazdy oraz toalety dla osób niepełnosprawnych. Obecnie na wydziale nie studiuje osoby niepełnosprawne ruchowo.

W czasie spotkania z ZO studenci zgłaszali uwagi dotyczące zbyt małej liczby przedmiotów praktycznych, które ich zdaniem ułatwiałby im wyjście na rynek pracy.

6.1.2.

Studenci mają możliwość złożenia skargi do Dziekana, który w zależności od sytuacji reaguje zgodnie z uprawnieniami lub też powołuje odpowiednią komisję. Dodatkowo na wydziale funkcjonuje skrzynka skarg i uwag, gdzie studenci mają możliwość poprzez wrzucenie anonimowej kartki, wyrażenia swojej opinii na dany temat, a także zgłoszenia sytuacji niepokojących. Skrzynka jest opróżniana raz w miesiącu. Uczestnicy spotkania zgodne stwierdzili, że wiedzą o istnieniu i lokalizacji skrzynki, jednak obecnie z niej nie korzystają, gdyż mają możliwość wyrażania swoich opinii w ankietach.

6.2.

Członkowie Wydziałowego Sejmiku zasiadają w organach kolegialnych jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem tych, których celem jest zarządzanie procesem dydaktycznym oraz zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia. Zdaniem członków Sejmiku są oni partnerami w rozmowach dla Władz Wydziału, a prezentowane przez nich opinie w czasie posiedzeń poszczególnych organów są brane pod uwagę w koncepcji kształcenia oraz przy wprowadzaniu działań naprawczych.

Wydziałowy Sejmik posiada swoje pomieszczenie wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy. Ponadto może korzystać z budżetu przeznaczanego na działalność Samorządu Studentów ZUT oraz wnioskować o doraźne finansowanie swoich inicjatyw od władz wydziału. Sejmik organizuje wydarzenia kulturalne, charytatywne oraz popularyzujące naukę.

W ramach Wydziału Ekonomicznego funkcjonuje dziewięć kół naukowych. Ich działalność opiera się na prowadzeniu przez studentów badań naukowych, udziale w konferencjach naukowych oraz publikacjach. Studenci mają również możliwość włączania się w badania naukowe prowadzone przez pracowników naukowo-dydaktycznych, co potwierdza lista publikacji i badań naukowych prowadzonych z udziałem studentów przedstawiona w czasie wizytacji (33 publikacje w latach 2013-2015). Koła naukowe mają zapewnione finansowanie na zasadzie grantów studenckich.

3. Uzasadnienie

Jednostka posiada system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych, studenci nie posiadają jednak wiedzy na ten temat. Jednostka wspiera działalność samorządu i innych organizacji zrzeszających studentów oraz współpracuje z nimi w zakresie podziału i przyznawania pomocy materialnej, doskonalenia jakości kształcenia oraz zarządzanie procesem dydaktycznym.

4. Zalecenia

Zreorganizowanie harmonogramu zajęć na studiach niestacjonarnych w celu równomiernego rozłożenia zjazdów w całym roku akademicki.

Zapewnienie możliwości uczestniczenia w konsultacjach studentom niestacjonarnym.

Dostosowanie budynku przy ul. Żołnierskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

7. Jakość kształcenia na studiach doktoranckich

7.1 Jednostka opracowała program studiów doktoranckich zapewniający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia właściwych dla obszaru wiedzy, dziedziny nauki oraz dyscypliny naukowej, której dotyczą studia, umożliwiające uzyskanie stopnia naukowego doktora. *

7.2 Jednostka zapewnia doktorantom prowadzenie badań naukowych, w tym także poza jednostką realizującą kształcenie, oraz umożliwia nawiązywanie krajowych i zagranicznych kontaktów naukowych.

7.3 Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta, niezbędnemu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

7.4 Jednostka stosuje na studiach doktoranckich wiarygodny, rzetelny i przejrzysty system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. *

Wydział nie prowadzi studiów doktoranckich

8. Jakość kształcenia na studiach podyplomowych

8.1 Jednostka umożliwia osiągnięcie przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia uwzględniających wymagania organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy. *

8.2 Jednostka stosuje na studiach podyplomowych wiarygodny, rzetelny i przejrzysty system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

8.3 Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia oraz w weryfikacji i ocenie osiągniętych efektów kształcenia. *

8.4 Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy słuchacza studiów podyplomowych, niezbędnemu do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

8.1

Wydział Ekonomiczny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie posiada w ofercie dydaktycznej następujące studia podyplomowe:

1. SP „Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy” - 11 edycja, obecnie 29 słuchaczy (w przeszłości było ich nawet 80). Trwa nabór na kolejną 12 edycję, zgłosiło się już kilkunastu kandydatów, co oznacza, że studia zostaną uruchomione w nowym roku akademickim.

2. SP „Rachunkowość” - 37 edycja, obecnie 9 słuchaczy.
3. SP „Audyty wewnętrzny”
4. SP „Rachunkowość budżetowa”
5. SP „Controlling wspomagany komputerowo”
6. SP „Gospodarka nieruchomościami”
7. SP „Fundusze i projekty unijne”

W minionym roku akademickim uruchomione zostały jedynie studia nr 1 i 2. W okresie ostatnich 3 lat liczba słuchaczy SP zmalała o około 60%. Nabór na niektóre ze studiów podyplomowych znacznie się obniżył, między innymi, z powodu deregulacji zawodów (SP „Rachunkowość”, SP „Gospodarka nieruchomościami”). W świetle powyższych danych konieczne jest zdynamizowanie działań promocyjnych na rzecz zwiększenia efektywności rekrutacji. Być może dobrym rozwiązaniem byłoby uruchomienie międzywydziałowych studiów podyplomowych.

Dokonując oceny poszczególnych studiów podyplomowych trzeba zauważyć, iż :

a) SP „Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy”.

-. Studia trwają 2 semestry i realizowane są od początku października do końca lipca. Łączny wymiar zajęć wynosi 168 godzin, w tym 89 w semestrze I i 79 w semestrze II odbywających się w soboty i niedziele. Średnio jest to 1 zjazd miesięcznie. Formy zajęć to wykłady (98 godz.), ćwiczenia audytoryjne (50 godzin), seminaria (12 godzin), zajęcia terenowe (8 godzin). Spośród 16 przedmiotów przewidzianych programem studiów 4 kończą się egzaminem (1 w semestrze zimowym i 3 w semestrze letnim).

Studia zamykane są obroną pracy końcowej i egzaminem końcowym. Absolwenci po napisaniu i obronie pracy końcowej otrzymują świadectwo ukończenia studiów, certyfikat audytora wewnętrznego systemu PN-N-18001 lub zaświadczenie o ukończeniu kursu metodycznego, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia BHP. Czesne wynosi 2700 zł.

Program studiów podyplomowych i oświadczenia wszystkich osób prowadzących zajęcia o posiadaniu kwalifikacji w dyscyplinie i specjalności naukowej związanej z wykładanymi przedmiotami. Program przewiduje realizację 5 efektów kształcenia z zakresu wiedzy, 3 z zakresu umiejętności i 2 związanych z kompetencjami społecznymi. Efekty te sformułowane zostały relatywnie szeroko i przypisano do nich treści programowe osiąmane w ramach poszczególnych przedmiotów. W dokumentacji znajduje się również prawidłowo sporządzona matryca pokrycia efektów kształcenia oraz tzw. siatki godzinowe. Program studiów przewiduje realizację aż 50 punktów ECTS, w tym 10 za przygotowanie i obronę pracy końcowej, co wydaje się wartością nieco przeszacowaną, tym bardziej, że słuchacz otrzymał już 3 punkty za zajęcia w ramach seminarium dyplomowego. Podana punktacja 13 punktów ECTS oznacza, że świetle zasad konstrukcji systemu ECTS (1 punkt = 25 godzin efektywnej pracy) słuchacz poświęcił na przygotowanie i obronę pracy końcowej około 40 osmiogodzinnych dni pracy, co jest wartością zawyżoną. Wycena aktywności związanych z pisaniem i obroną pracy dyplomowej na Studiach Podyplomowych „Rachunkowość budżetowa” jest bardziej trafna. Przewidziano tam, że słuchacz otrzymuje łącznie 5 punktów ECTS, w tym 3 za egzamin końcowy i 2 za napisanie pracy dyplomowej.

Obsada zajęć dydaktycznych, które realizowane są przez 9 wykładowców, w tym 1 doktora habilitowanego, 3 doktorów i 5 magistrów inżynierów. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń, spora część kadry posiada wieloletnie praktyczne doświadczenie zawodowe związane z prowadzonymi przedmiotami.

. Sylabusy sporządzone są w sposób bardzo staranny i zawierają następujące dane:

- informacje o przedmiocie;
- wymagania wstępne;
- cele przedmiotu;
- treści programowe;
- obciążenie pracą słuchacza;
- metody nauczania i narzędzia dydaktyczne;
- sposoby oceny realizacji zamierzonych efektów kształcenia;
- kryteria uzyskania ocen bdb, db+, db, dst+, dst i ndst;
- wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej.

W ramach studiów podyplomowych „Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy” organizowane są kursy metodyczne. Prowadzone są również zajęcia w terenie, w porcie, podczas których słuchacze poznają praktyczne zasady stosowania i egzekwowania przepisów bhp podczas prac przeładunkowych. Ponad połowę zajęć prowadzą praktycy, np. specjaliści z Państwowej Inspekcji Pracy. Słuchacze systematycznie otrzymują,

tydzień przed zajęciami, powielone materiały dydaktyczne. Ponadto realizowana jest ewaluacja zajęć dydaktycznych.

b) SP „Rachunkowość”

Wykaz deklarowanych 12 efektów kształcenia, w tym 4 z zakresu wiedzy, 5 z zakresu umiejętności i 3 związanych z kompetencjami społecznymi. W obszernym tabelarycznym zestawieniu efekty te odniesiono do: kierunkowych efektów kształcenia, metod nauczania, sposobów weryfikacji ich osiągnięcia, przedmiotów w ramach których są realizowane i wykładowców odpowiedzialnych za dany przedmiot. W dokumentacji znajduje się również prawidłowo sporządzona matryca pokrycia efektów kształcenia, tzw. siatki godzinowe.

Program studiów, który charakteryzują następujące informacje: liczba godzin zajęć: 188, w tym wykłady 151 godz., ćwiczenia audytoryjne 15 godzin, laboratoria 20 godz., praca dyplomowa 2 godz. Spośród wszystkich przedmiotów przewidzianych programem studiów aż 9 kończy się egzaminem (5 w semestrze zimowym i 4 w semestrze letnim) a 4 zaliczeniem.

Obsada zajęć. Kadra akademicka jest relatywnie skromna, ponieważ liczy jedynie 4 doktorów, spośród których 1 osoba prowadzi jeden przedmiot, kolejna 2 przedmioty, następna 3 przedmioty, i ostatnia aż 7 przedmiotów. Wielkość i struktura kadry prowadzącej zajęcia powinna zostać zoptymalizowana.

Komplet sylabusów dla wszystkich 13 przedmiotów przewidzianych programem studiów. Sylabusy sporządzone są w sposób prawidłowy.

Wynik badań ankietowych realizowanych wśród słuchaczy studiów podyplomowych, które były publikowane i omawiane na konferencji dydaktycznej

c) Zespołowi Wizytującemu PKA przekazano również dokumentację kolejnych studiów podyplomowych znajdujących się w ofercie dydaktycznej Wydziału:

1. „Audyt wewnętrzny” (200 godzin zajęć, 34 punkty ECTS, 12 przedmiotów, w tym 4 kończące się egzaminem i 8 zaliczeniami, 6 efektów kształcenia, w tym 4 dla wiedzy, i po 1 dla umiejętności i kompetencji społecznych)
2. „Rachunkowość budżetowa” (162 godzin zajęć, 34 punktów ECTS, w tym 3 za egzamin końcowy i 2 za napisanie pracy dyplomowej, 21 przedmiotów, w tym 7 kończących się egzaminami i 14 zaliczeniami, 8 efektów kształcenia, w tym 3 dla wiedzy, 2 dla umiejętności i 3 dla kompetencji społecznych)
3. „Controlling wspomagany komputerowo” (182 godziny zajęć, w tym 100 w laboratoriach komputerowych, 40 punktów ECTS, 12 przedmiotów, w tym 4 kończące się egzaminami i 8 zaliczeniami, 7 efektów kształcenia, w tym 2 dla wiedzy, 2 dla umiejętności i 3 dla kompetencji społecznych)
4. W przeszłości Wydział Ekonomiczny ZUT prowadził również Studia Podyplomowe „Gospodarka nieruchomościami”. Nowe regulacje prawne dotyczące rzeczoznawców majątkowych, zarządców nieruchomości i pośredników prowadzących działalność zawodową na tym rynku spowodowały załamanie się naboru na te studia.

Dokumentacja studiów prowadzona jest prawidłowo, lecz brak wystarczającej liczby kandydatów sprawia, że nie są one uruchamiane.

d) Oprócz wyżej wymienionych studiów podyplomowych Wydział Ekonomiczny planuje uruchomienie studiów podyplomowych „Fundusze i projekty unijne”. Oferta jest skierowana do absolwentów szkół wyższych zainteresowanych problematyką pozyskiwania i wykorzystania funduszy UE, pracowników jednostek samorządu terytorialnego, instytucji administracji rządowej, jednostek budżetowych i komunalnych, organizacji pozarządowych, osób innych osób zajmujących się zarządzaniem projektami współfinansowanymi ze środków UE, doradztwem unijnym, a także właścicieli firm sektora MSP. Celem tych studiów jest dostarczenie słuchaczom wiedzy i praktycznych umiejętności z zakresu pozyskiwania i zarządzania projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i innych środków Unii Europejskiej, a także wiedzy nt. wykorzystania środków unijnych do realizacji zadań w samorządach terytorialnych, przedsiębiorstwach i innych organizacjach. Większość zajęć będzie posiadała warsztatowy charakter, związany z wyposażeniem słuchaczy w wiedzę na temat procedur oraz umiejętności poprawnego wypełniania wniosków. Na stronie internetowej Wydziału w poszczególnych zakładkach znajdują się informacje o programie tych studiów i sylabusy 18 przedmiotów.

Dane na temat studiów podyplomowych zamieszczono również na stronie internetowej Wydziału. Część z nich jest już niestety nieaktualna (np. informacja o terminie rozpoczęcia zajęć na studiach podyplomowych *Gospodarka nieruchomościami*). Treść strony internetowej powinna zostać uaktualniona.

W obu przypadkach prowadzone studia podyplomowe pozwalają na osiągnięcie założonych efektów kształcenia uwzględniających wymagania i przepisy branżowe oraz potrzeby rynku pracy. Należy także

podkreślić bardzo dobrze i wyczerpująco przygotowaną dokumentację wszystkich studiów podyplomowych, która pozwala zorientować się potencjalnym słuchaczom w założonych efektach kształcenia (przyporządkowanych do poszczególnych obszarów) oraz treściach, jakie są przekazywane w ramach zajęć. Poszczególnym studiom podyplomowym przypisano efekty kształcenia, dla których wskazano adekwatne sposoby ich weryfikacji.

8.2

System oceny osiągania deklarowanych efektów kształcenia funkcjonuje prawidłowo. Kwestie te sprecyzowane są w Regulaminu studiów podyplomowych ZUT w Szczecinie oraz sylabusach przedmiotów. Informacje na ten temat przekazywane są słuchaczom na zajęciach oraz dostępne są na platformie e-dziekanat. Dokumentacja potwierdzająca realizację etapowych i końcowych efektów kształcenia (świadectwa ukończenia studiów podyplomowych) prowadzona jest prawidłowo. Analizy sposobu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia dokonuje kierownik studiów podyplomowych. Studia podyplomowe kończą się pracą dyplomową napisaną pod opieką promotora i jej obroną. Promotor na stronie tytułowej podpisem poświadcza przyjęcie pracy. Obrona pracy odbywa się przed komisją egzaminacyjną. Przyjęte rozwiązania są powszechnie stosowane. Jak już wyżej wspomniano jedyną wątpliwość budzi przeszacowana wycena punktów ECTS (13 na niektórych SP) za przygotowanie i obronę pracy końcowej.

Akredytowana jednostka stosuje wiarygodny, rzetelny i przejrzysty system oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Poszczególnym efektom (sformułowanym w odniesieniu do poszczególnych obszarów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i dla poszczególnych przedmiotów) przyporządkowano adekwatne sposoby weryfikacji. Zaliczeniu podlegają wszystkie przedmioty objęte programem studiów. Akredytowana jednostka określiła warunki i sposoby zaliczania poszczególnych przedmiotów na studiach podyplomowych (zostały zawarte w sylabusach), a także zasady ich dokumentowania. Dokumentacja studiów podyplomowych obejmuje wszystkie wymagane przepisami elementy i jest bardzo dobrze przygotowana.

8.3

W procesie ustalania efektów kształcenia i programów studiów podyplomowych, jak również w pracach na rzecz ich modyfikacji uczestniczyli interesariusze wewnętrzni i praktycy gospodarczy. W dokumentacji przekazanej Zespołowi Oceniającemu PKA znajdują się bardzo szczegółowe uwagi przekazywane przez przedstawicieli pracodawców, np. kompleksowa opinia Skarbnika Gminy Stara Dąbrowa na temat programu studiów podyplomowych „*Rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych*”. Jest też opinia właściciela Biura Rachunkowego temat programu kształcenia na SP „*Rachunkowość*”, w której znajdują się konkretne propozycje poszerzenia programu studiów o zajęcia z zakresu rachunku kosztów i ewidencji podatkowej, realizowane przy komputerach.

Na lokalnym rynku usług edukacyjnych występuje bardzo duża konkurencja. W niewielkiej odległości od siedziby Wydziału znajduje się kilka uczelni oferujących studia podyplomowe z zakresu ekonomii i zarządzania. O wyborze przez słuchaczy studiów podyplomowych oferowanych przez ZUT przesądza ich renoma, ale również korzystna cena, co daje bardzo dobrą relację jakości do ceny produktu edukacyjnego. W świetle opinii zaprezentowanych przez słuchaczy SP z Zespołem Oceniającym PKA element ten jest najważniejszym kryterium wyboru. Duże znaczenie dla słuchaczy ma również to jaki otrzymają certyfikat. Ważna jest również aktywna promocja i elektroniczna forma rekrutacji, która sprawia, że kandydat może poświęcić mniej czasu na formalności związane z przyjęciem na studia. Taka rekrutacja rozpoczyna się już na przełomie maja i czerwca.

Wśród dydaktyków prowadzących zajęcia na studiach podyplomowych znacząca jest liczba tzw. praktyków. W szczególności ich duży udział należy odnotować w przypadku zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Regulamin studiów podyplomowych stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 31 Rektora ZUT z 30 czerwca 2015 r. nie obejmuje zagadnień związanych z ewaluacją. Jak wynika jednak z przedstawionych informacji w odniesieniu do niektórych przedmiotów prowadzona jest ankietyzacja wśród słuchaczy mająca na celu ocenę jakości prowadzonych zajęć oraz ocenę dydaktyków. W trakcie wizytacji słuchacze studiów podyplomowych z zakresu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy podkreślali, że na decyzję o podjęciu tych studiów decydujący wpływ miały pozytywne opinie uzyskane od absolwentów. Niektórzy interesariusze zewnętrzni opiniowali także programy studiów podyplomowych

8.4

Studia podyplomowe trwają dwa semestry. Program kształcenia umożliwia uzyskanie przez słuchacza co najmniej 60 pkt. ECTS. Liczba ta wynika również z nakładu pracy własnej jaką musi wykonać słuchacz przygotowując projekty zaliczeniowe.

Poszczególnym studiom podyplomowym, a tym samym przedmiotom przyporządkowano (zgodnie z obowiązującymi przepisami i adekwatnie do nakładu czasu pracy słuchaczy) punktację ECTS, która odzwierciedla czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

3. Uzasadnienie

Wydział Ekonomiczny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie wypracował i wdrożył mechanizmy umożliwiające ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia w ramach oferowanych studiów podyplomowych. Jednostka umożliwia osiągnięcie przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia umożliwiających nabycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy

Proponowany system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest trafny w stosunku do zakładanych efektów kształcenia w ramach oferowanych studiów podyplomowych.

Przedstawiciele pracodawców opiniują proponowane efekty kształcenia i programy studiów podyplomowych. Władze Wydziału wypracowały ugruntowane i pozytywne relacje na tym obszarze z interesariuszami zewnętrznymi, a szczególnie z tymi zrzeszonymi w Kapitulę Biznesu.. Dokumentacja studiów podyplomowych jest prowadzona bardzo skrupulatnie.

Proponowany system ECTS został skonstruowany poprawnie. W jego ramach szacowany jest nakład pracy słuchacza studiów podyplomowych, który jest niezbędny dla osiągnięcia zadeklarowanych efektów kształcenia (zarówno w formie tzw. godzin kontaktowych, jak i pracy własnej). Z systemem ECTS słuchacze są zapoznawani na zajęciach organizacyjnych oraz poprzez dostęp do sylabusów przedmiotów. Informacjami z tego zakresu służą również kierownicy studiów podyplomowych.

4. Zalecenia

Jednostka umożliwia osiągnięcie przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia uwzględniających wymagania organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy

Jednostka umożliwia osiągnięcie przez słuchaczy zakładanych efektów kształcenia uwzględniających wymagania organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Wydział właściwie ocenił i zidentyfikował swoje silne i słabe strony jak również szanse i zagrożenia. Niewątpliwie silną stroną potwierdzoną w trakcie wizytacji jest funkcjonujący wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia oraz współpraca międzynarodowa. Jako słabsze strony należy wskazać niską skuteczność kadry w pozyskiwaniu grantów zewnętrznych a także stan bazy lokalowej. Wydział powinien opracować skuteczną strategię rozwoju aby sprostać pojawiającym się **zagrożeniom i wykorzystać wszystkie szanse w wymiarze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym.**

Dobre praktyki

Wewnętrzna ocena procesu dyplomowania.

Ocena procesu dyplomowania prowadzona jest systematycznie po zakończeniu roku akademickiego. Rokrocznie powoływana Komisja dokonuje losowego przeglądu prac dyplomowych i ocenia je według przyjętych kryteriów. Ocenie podlegają również recenzje i egzamin dyplomowy. Wnioski przedstawiane są Radzie Wydziału, która podejmuje decyzje o doskonaleniu procesu dyplomowania.